

MINISZTERSTVO OSVITI I NAUKI UKRAINI
UKRAJNA OKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYOS MINISZTERIUMA

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Кафедра педагогіки та психології

Pedagógia és Pszichológia Tanszék

ЗАТВЕРДЖУЮ / JÓVÁHAGYOM!

Проректор з науково-
педагогічної роботи
Tudományos-oktatási
rektorhelyettes

Рац А. Й./Rác B.

«27» 2021

Програма
комплексного кваліфікаційного екзамену з профілюючих дисциплін
студентів денної та заочної форми навчання
підготовки магістрів 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальності 013 ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Схвалено на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол №_1_ від „_25_” серпня___2021 року
Jóváhagyva a Pedagógia és Pszichológia Tanszék ülésén
2021. szeptember 25-én, jegyzőkönyv száma: _1

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену з профільюючих дисциплін студентів денної та заочної форми навчання магістрів напряму знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта – Берегово, ЗУІ, 2021 – 47 с.

Програму комплексного кваліфікаційного екзамену розробили:

Біда О.А., доктор педагогічних наук, професор
Кучай Т.П., доктор педагогічних наук, професор
Орос І.І., кандидат педагогічних наук, доцент
Силадій І.М., кандидат педагогічних наук, доцент
Депчинська І. А., кандидат педагогічних наук, доцент
Бергхауер-Олас Е.Л. доктор філософії з галузі знань психологія, доцент

Відповідальний за випуск: завідувача кафедри педагогіки і психології доктор педагогічних наук, професор Біда О.А.

Пояснювальна записка

Програма підсумкової атестації здобувачів ступеня вищої освіти магістр зі спеціальності 013 «Початкова освіта» розроблена відповідно до вимог підготовки фахівців, викладених у законодавчих та нормативних документах про вищу освіту. Її зміст орієнтує студентів не тільки на творче відтворення засвоєних педагогічних та психологічних знань, а й на демонстрацію фахових умінь відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів.

Підсумкова атестація студентів з профільюючих дисциплін є формою перевірки й оцінки науково-теоретичної та практичної підготовки студентів магістрів за напрямом 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта і проводиться у формі комплексного іспиту.

Мета цього екзамену полягає не лише у перевірці знань випускників, їх готовності до практичної діяльності за спеціальністю, але й у стимулюванні їх подальшого саморозвитку й самовдосконалення. Планомірна самостійна робота студентів, особливо під час підготовки до комплексного екзамену, допомагає систематизувати, глибше осмислити і закріпити знання, отримані в процесі вивчення тієї чи іншої дисципліни.

Програма підсумкової атестації здобувачів ступеня вищої освіти магістр зі спеціальності 013 «Початкова освіта» має на меті перевірити рівень фахової компетентності магістра початкової освіти, що відповідає його освітньо-кваліфікаційній характеристиці. Вона сприяє виявленню рівня фундаментальної та спеціальної підготовки майбутнього фахівця. У цьому зв'язку, відповіді студентів магістратури повинні бути теоретично обґрунтованими та професійно-орієнтованими, мають базуватися на педагогічному, психологічному та методичному матеріалі. Студенти мають продемонструвати знання сучасних педагогічних технологій для закладів вищої та загальної освіти, їх методологію та значення для втілення сучасних освітніх програм.

До складання комплексного екзамену допускаються студенти, які виконали усі вимоги навчального плану та програм з курсів загальної, професійної і практичної підготовки, а також виконали науково-дослідні роботи з цих напрямів та пройшли відповідну практичну підготовку під час усіх видів практик.

Кваліфікаційний екзамен з профільюючих дисциплін – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу, визначеного програмами навчальних дисциплін, відповідно до стандартів вищої освіти.

На комплексний екзамен виносяться питання, найбільш важливі для виявлення рівня теоретичної та методичної компетенції майбутнього вчителя початкової освіти, практичного психолога. Завдання на іспиті підібрані та сформульовані на основі фахових компетентностей, що сформувалися у процесі навчання.

Комплексний іспит передбачає перевірку та оцінку сформованості таких компетентностей:

ЗК1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК2. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Навички застосування інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї.

ЗК7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК10. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Здатність працювати в команді.

ЗК11. Здатність відповідально приймати рішення з урахуванням соціальних і етичних цінностей та правових норм.

- ЗК12. Здатність до іншомовного спілкування в конкретних сферах і ситуаціях.
- ЗК13. Здатність спілкуватися державною мовою.
- ЗК14. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.
- ЗК15. Здатність працювати самостійно й автономно, виявляючи ініціативу та підприємливість.
- ЗК16. Здатність до оволодіння сучасними знаннями для самовдосконалення й розвитку загальної та професійної культури.

ФК-1. Здатність усвідомлювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

ФК-2. Здатність застосовувати вітчизняний і зарубіжний досвід у справі шкільництва; аналізувати, порівнювати та узагальнювати педагогічну діяльність педагога; здатність професійної самоосвіти, особистісного зростання, удосконалення подальшого педагогічного розвитку.

ФК-3. Здатність використовувати форми, методи, технології та враховувати принципи науково педагогічних і психологічних досліджень, виявляти тенденції розвитку подій та прогнозувати розвиток психолого-педагогічних процесів у системі початкової освіти та підвищення професійної майстерності вчителя.

ФК-4. Здатність формулювати нові гіпотези та наукові завдання, вибирати належні напрями й методи для їх розв'язання, з огляду на наявні ресурси, готовність застосовувати знання про сучасні методи дослідження.

ФК-5. Здатність застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

ФК-6. Здатність здійснювати партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу (наставництво, супервізія, інтервізія тощо).

ФК-7. Здатність проектувати та застосовувати сучасні педагогічні та психологічні технології забезпечення оптимальних умов пізнавальної діяльності дітей молодшого шкільного віку, аналізувати та оцінювати різноманітні психолого-педагогічні, методичні фактори, передбачати можливі наслідки їх застосування. ФК-8. Здатність організувати навчально-пізнавальну та виховну діяльність молодших школярів, організовувати їхню самостійну, пошукову роботу, розробляти навчально-методичні матеріали щодо покращення якості роботи та професійної майстерності; організовувати власну діяльність і конструктивну взаємодію між психологом і учасниками освітнього процесу.

ФК-9. Здатність застосовувати сучасні методи, технології, прийоми, засоби навчання і виховання у сфері початкової освіти, опираючись на знання з психолого-педагогічних дисциплін, предметних методик.

ФК-10. Здатність надавати методичний супровід освітньої діяльності початкової школи, застосування новітніх методик у початковій школі, здатність використовувати досягнення психолого-педагогічної науки та практики в освітній діяльності.

ФК-11. Здатність провадити адміністративно-управлінську діяльність; здатність провадити управлінську діяльність на засадах нормативно-організаційного, фінансово-господарського, правового механізмів діяльності початкової школи; здатність організовувати внутрішньо-професійну й міжпрофесійну взаємодію вчителів початкової школи; здатність виявляти та створювати умови, що сприяють підвищенню мотивації вчителів до ефективної педагогічної діяльності; здатність використовувати індивідуальні та групові методи ухвалення рішень в управлінні початковою школою, забезпечувати якість управління всіх сфер діяльності закладу освіти.

ФК-12. Здатність моделювати, проектувати та реалізовувати науково-експериментальну діяльність в системі початкової освіти в широких мультидисциплінарних контекстах, нових або незнайомих середовищах за наявності неповної чи обмеженої інформації.

ФК 13. Здатність генерувати нові ідеї та креативність у професійній сфері; супроводжувати впровадження в освітню програму нових методів навчання в початковій освіті угорськомовних меншин; взаємодія з соціальними інститутами, зокрема з іноземними, щодо створення системи забезпечення якості освіти; здатність до вивчення потенційних можливостей і специфічних культурних потреб учнів, реалізації індивідуальних програм супроводу.

ФК-14. Здатність виконувати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики; здатність самостійно планувати, організувати й проводити психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

ФК-15. Здатність провадити практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу) із використанням науково верифікованих методів і технік; здатність організувати та реалізувати просвітницьку й освітню діяльність, надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

ФК-16. Здатність розробляти й упроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

ФК-17. Здатність вдосконалювати і розвивати свій інтелектуальний та загальнокультурний рівень, домагатися морального і фізичного вдосконалення своєї особистості, володіння культурою спілкування рідною, державною та однією з іноземних мов.

ФК-18. Здатність розробляти та реалізувати стратегії, тактики й техніки взаємодії з людьми, що засновані на конкретних критеріях для оцінювання навчальних досягнень, організувати спільну діяльність для досягнення суспільно значущих цілей, орієнтованих на прогрес.

ПРН-1. Володіти законодавчою базою щодо завдань, цілей, принципів, засад функціонування початкової освіти в Україні. Називати міжнародні та законодавчі акти України в галузі охорони дитинства про захист прав дітей та забезпечення їх повноцінного розвитку.

ПРН-2. Знати нормативно-правові документи, що регламентують діяльність закладу загальної середньої освіти; напрями діяльності (адміністративна, методична, контролююча, проектна, освітня, виховна, фінансово-господарська тощо) вчителя початкової школи, функціональні обов'язки; права і обов'язки суб'єктів освітнього процесу; обсяг і функції роботи вчителя початкової школи; принципи адміністрування та управління; умови і передумови функціонування закладу загальної середньої освіти.

ПРН-3. Знати сучасні концепції, завдання, зміст, методи, організаційні форми і засоби початкової освіти; особливості та інструментарій психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу; методи діагностики та корекції психофізичного розвитку дітей молодшого шкільного віку; види і зміст контролю за його перебігом.

ПРН-4. Знати традиційні та інноваційні технології організації і проведення методичної роботи в закладі загальної середньої освіти за напрямами, обумовленими посадовими обов'язками вчителя початкової школи та практичного психолога.

ПРН-5. Володіти знаннями про організацію методичної та навчальної діяльності вчителя початкової школи; уміннями організувати навчально-пізнавальну та виховну діяльність молодших школярів.

ПРН-6. Знати про сучасні тенденції, закономірності розвитку технологій, методик педагогічних дисциплін; сучасні наукові, методологічні та педагогічні засади, на яких побудовані навчальні курси, предмети; методики підготовки та проведення навчального процесу в закладі загальної середньої освіти; особливості сучасних інноваційних технологій та методики їх втілення в навчальний процес.

ПРН-7. Володіти уміннями і навичками забезпечення організації освітнього процесу в навчальному закладі загальної середньої освіти з урахуванням принципів початкової освіти, зокрема дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, компетентнісного підходу в умовах двомовного середовища.

ПРН-8. Демонструвати уміння і навички роботи вчителя початкової школи: надавати методичну допомогу вчителям за всіма напрямками програм навчання і виховання молодших школярів, готувати й проводити різні форми методичної роботи з підвищення кваліфікації: семінари, практикуми, тренінги, консультації та інші заходи методичного спрямування. Організувати роботу методичного об'єднання, методичної ради загальноосвітнього навчального закладу.

ПРН-9. Уміти визначити напрям своєї діяльності, її конкретні цілі і завдання на кожному етапі освітнього процесу і передбачати кінцевий результат; володіти методами визначення ефективності заходів, спрямованих на підвищення якості навчально-виховної роботи; уміти проектувати власну педагогічну систему у професійній діяльності.

ПРН-10. Здатність моделювати, проектувати та реалізовувати науково-експериментальну діяльність в системі початкової освіти в широких мультидисциплінарних контекстах, нових або незнайомих середовищах за наявності неповної чи обмеженої інформації.

ПРН-11. Виявляти та формулювати проблеми, визначати об'єкт та предмет дослідження, формулювання мету та гіпотезу дослідження, визначати основні поняття; володіння методами збирання даних відповідно до гіпотез, створення масивів емпіричних даних, опрацювання різноманітних джерел повідомлень тощо, повага авторських прав; підбирати і використовувати універсальні та спеціальні методи дослідження; створювати, передавати та упроваджувати результати дослідження у практику.

ПРН-12. Уміти розробляти документацію щодо навчання, виховання та методичної, організаційної роботи вчителя початкової школи, інспектора, практичного психолога; уміти аналізувати, узагальнювати і поширювати передовий педагогічний досвід.

ПРН-13. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПРН-14. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПРН-15. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПРН-16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПРН-17. Наявність умінь для розв'язання практичних проблем виробництва, профосвіти, соціально-професійного самовизначення, самореалізації.

ПРН-18. Здійснювати комунікацію, орієнтуючись на стилі мовленнєвого спілкування в процесі вирішення професійно

- педагогічних та -психологічних задач.

ПРН-19. Прогнозувати, проектувати та коригувати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітньо-виховного процесу на засадах етики професійного спілкування, застосовуючи правила мовленнєвого етикету.

ПРН-20. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПРН-21. Аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтацій.

ПРН-22. Оцінювати власну діяльність з позицій культурно-історичної, екологічної, духовної, морально-естетичної, педагогічної цінності.

ПРН-23. Готовність до систематичного підвищення своєї професійно-педагогічної майстерності; уміти усвідомлювати рівень власної діяльності, своїх здібностей, бачити причини недоліків у своїй роботі, в собі; володіти навичками самоудосконалення, уміти використовувати механізм самооцінки власних досягнень .

ПРН-24. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену для студентів спеціальності 013 Початкова освіта укладена на основі чинних програм навчальних дисциплін «Педагогіка та

психологія вищої школи», «Сучасні моделі початкової освіти», «Професійна компетентність учителя початкової школи», «Теорія та методика навчання у початкових класах», «Новітні технології викладання рідної мови у початковій школі», «Інтегративне вивчення навчальних предметів галузі «Мистецтво», «Теорія та технології вивчення галузей: «Математика» та «Природознавство», «Психолого-педагогічна терапія», «Основи психологічного консультування», «Психічні розлади дітей», «Основи психодіагностики та психокорекції», «Практикум з групової психокорекції» - що визначається державним галузевим стандартом та освітньо-професійною програмою.

Питання екзаменаційних білетів орієнтовані на перевірку системи знань випускника та його вміння чітко будувати свою відповідь із використанням належної кількості фактів й аргументів для доведення висловленого.

Кожен білет складається з 3 питань відповідно до змісту дисциплін циклу професійної підготовки магістра початкової освіти.

Випускник повинен засвідчити вміння застосовувати набуті знання на практиці. Актуальним постає завдання відповідності вимог підсумкової атестації випускників вимогам сучасної школи.

З метою підвищення ефективності програми як навчально-методичного документа до неї також включені списки орієнтовних теоретичних питань та рекомендованої літератури.

Зміст програми

Складова частина комплексного кваліфікаційного екзамену

«Педагогіка та психологія вищої школи»

Загальні основи педагогіки вищої школи

Вища школа України на сучасному етапі.

Предмет і об'єкт педагогіки вищої школи. Педагогіка вищої школи як галузь загальної педагогіки. Спеціальні педагогічні системи і педагогічний процес у них – головні об'єкти вивчення педагогіки вищої школи. Сутність педагогічного процесу у вищій школі та його закономірності. Педагогіка вищої школи та інші суміжні науки.

Студент закладу вищої освіти як об'єкт і суб'єкт навчання.

Значення для педагогіки вчення про завдання всебічного розвитку особистості. Освіта – провідний чинник виховання фахівця. Сучасні завдання та зміст всебічного розвитку студентів. Юнацький вік, його особливості. Особливості розвитку інтелекту, мислення, пам'яті, уваги. Індивідуальність. Соціалізація особистості у студентському віці.

Викладач закладу вищої освіти.

Специфіка професійної педагогічної діяльності викладача закладу вищої освіти. Функціональні компоненти педагогічної діяльності. Завдання, права та обов'язки викладача закладу вищої освіти. Роль і значення культури освітян у становленні демократичної держави. Шляхи формування загальної і педагогічної культури викладача закладу вищої освіти.

Закономірності розвитку навчально-пізнавальної діяльності.

Поняття про закономірності розвитку навчально-пізнавальної діяльності. Етапи розвитку навчально-пізнавальної діяльності. Закономірності оволодіння знаннями та навичками в роботі понятійно-логічної та образної сфер мислення. Взаємозв'язки та суперечливість закономірностей в роботі понятійно-логічної, образної та емоційної сфер у процесі оволодіння знаннями.

Основи дидактики вищої школи

Принципи дидактики вищої школи

Наукова характеристика принципів навчання вищої школи. Принципи дидактики та їх правила. Єдність і взаємозв'язок принципів навчання. Реалізація принципів дидактики у навчально-виховному процесі закладу вищої освіти.

Організаційні форми та методи навчання у вищій школі

Поняття про загальні та спеціальні форми організації навчання. Історія розвитку форм навчання. Індивідуальні, групові, масові форми навчання, їх характеристика.

Системи організації навчання. Лекційно-семінарська система навчання. Класифікація лекцій. Підготовка викладача до лекції. Семінарські заняття. Методика їх підготовки та проведення. Модульно-рейтингова система навчання.

Форми та методи самостійної навчальної роботи студентів. Робота з спеціальною літературою. Курсові роботи, дипломні проекти і роботи, організація їх виконання. Підготовка доповідей, виступів.

Поняття про загальні та спеціальні методи навчання. Історія розвитку науки про методи навчання. Прийоми та засоби навчання, їх педагогічна характеристика. Сучасні погляди на суть і класифікацію методів навчання.

Класифікації методів навчання. Оптимальний вибір методів навчання.

Лекційні заняття у закладах вищої освіти. Самостійна робота студентів

Лекція: історичний аспект. Лекція у сучасній вищій школі. Типи лекцій. Підготовка і структура лекцій. Стил лекцій. Управління аудиторією під час лекції. Організація самостійної роботи студентів.

Семінарські, практичні та лабораторні заняття Історія виникнення семінарської форми навчання. Основні вимоги до семінарського заняття. Переваги та недоліки класичного

семінару. Семінар-дискусія: особливості, етапи організації. Практичні заняття. Лабораторні заняття: вимоги до проведення, орієнтовна структура, роль викладача.

Проблемне навчання у закладі вищої освіти. Проблемність як педагогічна категорія. Особливості розумової діяльності студентів у проблемному засвоєнні знань. Проблеми і проблемні ситуації. Правила створення проблемних ситуацій. Види проблемних ситуацій. Методи та форми проблемного навчання.

Навчальна та виробнича практика студентів «Положення про проведення практики студентів ЗВО України». Види практик. Навчальна, виробничо-технологічна та виробнича переддипломна практики.

Контроль і оцінка знань, умінь і навичок студентів. Поняття про контроль навчально-пізнавальної діяльності, його функції (контролююча, навчальна, виховна, стимулююча, оцінювальна, управлінська). Види контролю навчально-пізнавальної діяльності (попередній, поточний, тематичний, атестаційний, підсумковий, рейтинговий). Методи контролю (спостереження, усне опитування, письмові, короткочасні письмові, графічні контрольні роботи, практичні контрольні роботи, анкетний, тестовий контроль). Характеристика видів і методів контролю. Вимоги до оцінювання знань.

Теоретичні аспекти організації виховної роботи у закладі вищої освіти

Сутність процесу виховання. Сутність поняття «виховання» (в широкому і вузькому розумінні), рушійні сили, закономірності та особливості виховного процесу. Особливості процесу виховання у ЗВО (багатофакторність, довготривалість, ступеневий характер, концентризм, двосторонність, активність, керованість, поступове виявлення результатів виховання та його спрямованість у майбутнє, неперервність та інші), структурними елементами процесу виховання (мета, зміст, завдання, форми, методи, засоби, результати виховання), рушійними силами процесу виховання, які виявляються у внутрішніх та зовнішніх суперечностях, компонентами процесу виховання (свідомість особистості, її емоційно-почуттєва сфера, навички і звички поведінки) та етапами процесу виховання. Концепція національного виховання. Мета і завдання виховання у закладі вищої освіти.

Принципи виховання. Сутність поняття «принцип виховання». Основні принципи виховання у закладі вищої освіти: цілеспрямованості, зв'язку виховання з життям, виховання в праці, виховання особистості в колективі, поєднання педагогічного керівництва з ініціативою і самодіяльністю студентів, поєднання поваги і розумної вимогливості до особистості, диференціації та індивідуалізації, безперервності і наступності, єдності педагогічних вимог навчального закладу, сім'ї і громадськості, народності, природо-відповідності, культуро-відповідності, гуманізму, демократизму, оптимістичного прогнозування та опори на позитивні якості студентів, системності і послідовності у вихованні. Шляхи реалізації принципів виховання в педагогічному процесі.

Організаційні форми виховання у закладі вищої освіти. Сутність понять «форма виховання», «прийом виховання», «засіб виховання»; позааудиторна виховна робота, її завдання, зміст та принципи організації. Особливості масових організаційних форм виховної роботи у ЗВО (тематичний вечір, конференція, конкурс, олімпіада, зустріч з видатною людиною, огляд, фестиваль, усний журнал, книжкова виставка, радіогазета та інші); групові форми виховної роботи у ЗВО (гурток, екскурсія, виховна година, перегляд і обговорення кінофільму, похід, змагання, збори, клуби та об'єднання за інтересами, інформаційна виховна година та інші); індивідуальних форм виховання (читання художньої літератури, колекціонування, малювання, гра на музичному інструменті, вишивання, підготовка до участі в олімпіаді, конкурсі, конференції та інші).

Основні методи виховання у ЗВО. Основні напрями виховання студентської молоді. Сутність понять «метод виховання», «прийом виховання», «засіб виховання». Класифікація методів виховання: методи формування свідомості особистості (бесіда, лекція, дискусія, метод прикладу, навіювання, переконання та інші); методи формування досвіду суспільної поведінки і діяльності (педагогічна вимога, громадська думка, привчання, тренування, прогнозування, створення виховуючих ситуацій); методи стимулювання поведінки і

діяльності вихованців (гра, змагання, заохочення, покарання); методи самовиховання (самопізнання, самоусвідомлення, саморегуляція). Основні напрями виховання у ЗВО: розумове, моральне, трудове, естетичне, фізичне, екологічне, статеве, правове, економічне, патріотичне, релігійне, превентивне та інші. Шляхи реалізації змісту основних напрямків виховання, а саме: виховання в процесі вивчення навчальних дисциплін, у позааудиторній виховній роботі, виховання студентів шляхом їх залучення до різних видів спільної діяльності, використання виховних впливів сім'ї та громадськості в реалізації напрямів виховної роботи.

Вища освіта як предмет психологічного аналізу.

Психологія вищої школи, її предмет, завдання та методи. Предмет психології вищої школи як галузі психологічної науки. Завдання психології вищої школи відповідно до Закону України «Про вищу освіту», «Національної Доктрини розвитку освіти в Україні». Основні напрями реформування освіти XXI століття та проблеми сучасної психології вищої школи. Зв'язок психології вищої школи з іншими галузями психологічних знань. Принципи психологічного дослідження: науковість, об'єктивність, поетапність. Класифікація методів збору емпіричних психологічних фактів. Методи інтерпретації одержаних даних. Етика дослідника. Поняття про методіку психологічного дослідження. Дослідницькі вміння.

Загальна психологічна характеристика студентського віку. Психологічна характеристика студентства як періоду пізньої юності або ранньої дорослості (психофізіологічні особливості, протиріччя, соціальна ситуація розвитку). Вищий навчальний заклад – один із провідних факторів соціалізації студента як фахівця. Адаптація студента до навчання у вищій школі, види адаптації, умови ефективності. Типологічні особливості студентів, що виявляються в навчальній діяльності та поведінці. Врахування психологічних особливостей юнацького віку при роботі зі студентами.

Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою. Навчально-професійна діяльність як провідна в студентському віці. Формування професійної спрямованості особистості студента. Розвиток «Я-концепції» як показника особистісного зростання і професійного становлення студента. Складові та функції «Я-концепції». Формування професійних та особистісних якостей майбутнього фахівця. Розвиток творчості в студентів. Самоосвіта та самовиховання студента, їх значення в його професійному зростанні. Готовність до професійної діяльності випускника.

Психологія студентської групи. Психологічні особливості студентської групи та її структура. Рівні розвитку студентської академічної групи. Шляхи формування студентського колективу. Соціально-психологічні явища в студентській групі та їх вплив на особистість кожного студента. Проблема лідера та лідерства в студентській групі. Соціально-психологічний клімат у групі та його вплив на її працездатність. Психологічні засади студентського самоврядування. Закон України «Про вищу освіту» про студентське самоврядування.

Психологічні особливості формування спеціалістів у ЗВО.

Психологічні засади управління навчальним процесом у вищій школі. Загальна характеристика навчального процесу і навчально-професійної діяльності як об'єктів управління, психологічний аналіз їх складових. Поняття про управління в системі освіти. Опосередковане та пряме управління, їх особливості. Сутність управління навчально-професійною діяльністю студентів (соціальна нормативність навчальної діяльності, свідомий характер, власна активність, творчий підхід). Кваліфікаційна характеристика та професіограма. Педагогічне управління навчальним процесом у вищій школі та його психологічний аналіз із позицій сучасних вимог. Управління професійною рефлексією. Педагогічний процес як цілеспрямована активна взаємодія викладача зі студентом. Управління як контроль і оцінка навчальної діяльності студентів.

Психологічний аналіз учіння студентів. Студент як суб'єкт власної навчально-професійної діяльності. Мотиваційна спрямованість учіння студента. Формування професійних мотивів навчання. Власна пізнавальна активність студента, її спрямованість на

засвоєння професійних знань, умінь і навичок. Розвиток творчого потенціалу студентів під час навчання. Психологічні принципи організації навчально-професійної діяльності студентів. Вимоги до навчання, вміння вчитися самостійно. Психологічні аспекти організації самостійної роботи студентів. Критерії ефективності учіння. Причини неуспішності студентів і шляхи їх подолання.

Психологія виховання студентської молоді Єдність процесів навчання, розвитку та виховання. Сучасні вимоги до особистості фахівця з вищою освітою та завдання виховання студентів відповідно до пріоритетних напрямів реформування освіти в Україні. Мета та зміст виховання студентської молоді. Психологічні механізми формування якостей особистості та відповідні функції виховання. Психолого-педагогічна характеристика основних напрямів реалізації функцій виховання у вищому навчальному закладі. Етапи становлення моральної свідомості студента. Критерії моральної вихованості людини. Соціально-психологічні чинники і психологічні механізми формування національної самосвідомості студентів.

Психологія педагогічної комунікативної взаємодії викладача зі студентами Роль педагогічного спілкування у розв'язанні соціально-моральних завдань професійної підготовки майбутнього фахівця. Виховна позиція викладача в педагогічній комунікативній взаємодії: розуміння, визнання та прийняття студента. Активне рефлексивне слухання та «Я-повідомлення» в комунікативній взаємодії. Діалогічне спілкування, його характеристика.

Психологічний аналіз протиріч і конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання та вирішення Протиріччя та бар'єри спілкування, причини їх виникнення та засоби регулювання. Особливості педагогічного конфлікту, стадії розвитку, поведінка конфліктуючих сторін. Психологічні передумови та шляхи вирішення педагогічного конфлікту.

Психологія особистості та діяльності викладача вищої школи. Психологічна характеристика викладача вищої школи як особистості. Характеристика самосвідомості (рефлексивності) викладача, аналіз його професійної компетентності і майстерності. Вплив «Я-концепції» викладача на його науково-педагогічну діяльність. Науково-педагогічна творчість, її особливості. Умови імпровізації в науково-педагогічній діяльності. Культура педагогічного мислення. Характеристика педагогічних здібностей. Особливості діяльності викладача при різних стилях взаємодії. Типологія викладачів. Педагогічна етика. Вимоги студентів до викладача. Шляхи формування педагогічної майстерності й підвищення рівня професіоналізму викладача вищої школи.

Рекомендована література з педагогіки

Базова:

1. Атамась О. А., Фролова Л. С. Організація виховної роботи у вищому навчальному закладі [навчально-методичний посібник] - Черкаси: Вид.: ПП Гордієнко Є. І., 2014. - 148с.
2. Алексюк А. А. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія. підруч. для студ., аспірантів та молодих викл. вузів / А. М. Алексюк; Міжнар. фонд «Відродження». – Київ: Либідь, –1998. - 557с.
3. Біляковська О. І., Мишишин І.Я. Цюра С. Б. Дидактика вищої школи. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – 360 с.
4. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. – К.: Центр учбової літератури, 2005. – 389 с.
5. Жуков С. М. Педагогічна система-технологія розвитку духовних інтересів та потреб у дітей засобами інтегрованих мистецтв: практично-методичний посібник для вчителів та вихователів - Донецьк: ДонІЗТ , 2013. – 149с.
6. Закон України Про вищу освіту, 2014.
7. Лодатко Є. О. Вчитель початкової школи у соціокультурному вимірі суспільства - К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. – 322с.

8. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посібник / В. Л. Ортинський ; М-во освіти і науки України, Львівський держ. ун-т внутрішніх справ. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 С
9. Пальшкова І. О. Практико-орієнтований підхід у формуванні професійно-педагогічної культури вчителів початкової школи - Одеса: Букаєв Вадим Вікторович. 2015. – 236с.
11. Пехота О.М. Індивідуальність учителя: теорія і практика – Миколаїв: ТОВ «Фірма «Ліон», 2009. – 472 с.
12. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. – Одеса: ПДПУ імені К. Д. Ушинського, 2002. – 453с.
13. Пріма Д. А. Професійна позиція майбутнього вчителя початкової школи: теорія і практика – Луцьк: ПрАТ «Волинська обласна друкарня» – 2020. – 184с.
14. Рацул А. Б. Педагогіка: інформативний виклад: навчальний посібник. – К.: Видавничий Дім «Слово» 2016. – 344с.
15. Франчук Т. Й. Основи розвитку індивідуальної діяльності студента. – Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори – 2006» – 2012 – 130с.
16. Чичук А. П. Підготовка майбутніх учителів початкової школи у США і Великій Британії: теоретико-методичні засади. Хмельницький: «Термінова поліграфія», 2018. – 40 с.
17. Якименко С. І., Бреславська Г. Б. Формування культури дозвілля студентів: теорія і практика. - Київ, Слово – 2014. – 240с.
18. Якименко С. І. Універсальність педагогічного новаторства: інтегрована особистісно-орієнтована технологія в закладах освіти. Частина 1. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута» – 2019. – 535с.
19. Якименко С. І. Універсальність педагогічного новаторства: інтегрована особистісно-орієнтована технологія в закладах освіти. Частина 2. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута» – 2020 – 463с.

Допоміжна:

1. Бондар В. Дидактика: підручник для студентів вищих навчальних закладів.- К.: Либідь, 2005– 252
2. Вітвицька, С. С. Практикум з педагогіки вищої школи : навч. посіб. / С.С. Вітвицька. – К. : Центр навчальної л-ри, 2005. – 398 с.
3. Гура О.І. Педагогіка вищої школи : вступ до спеціальності: Навч. посібник. – Київ: Центр навчальної літератури. 2015. – 224с.
4. Корсак К.В. Світова вища освіта. Порівняння і визнання закордонних кваліфікацій і дипломів. Монографія. К.: МАУП-МКА, 2017. – 208 с.
5. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2003. – 123с.
6. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: Знання, 2005.
7. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи.- К.: Знання, 2012. – 387 с.
8. Мистецтво бути викладачем: Практ. посіб. / А. Брінклі, Б. Десанте, М. Флегм та ін. За ред. О.І. Сидоренка. – К.: Навчально-методичний центр „Консорціум із удосконалення менеджментосвіти в Україні”. – 2013. – 144 с.
9. Мицишин І. Я. Студент як суб'єкт педагогічної взаємодії у вищій школі. Текст лекції. – Львів. 2017. – 55с.
10. Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: Навчальний посібник. – К.: Вища шк., 2005. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: “Академвидав”, 2006. – 234 с.
11. Цокур О.Я. Педагогіка вищої школи: Навчально- метод.посібник. Випуск 1. Основи наукового педагогічного дослідження / За ред. Панькова А.І. – Одеса, 2012 – С.424
12. Ярощук Л.Г. Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти: Навчальний посібник. – Луцьк, 2016. – 308с.

Інформаційні ресурси:

1. Логіка і методи педагогічних досліджень. Www.tspu.edu. /3. 06. 2008/
<http://www.tspu.edu.ua/kurs/4/Lekcii/Lec2.html>
2. Г.В.Беленька. Курсова, бакалаврська, магістерська робота як ступені професійного зростання студента. Бердянський державний педагогічний університет. /3. 06. 2008/ © 2003-2007 Бердянський державний педагогічний університет, 71100, Україна, Запорізька обл., м.Бердянськ, вул.Шмідта, 4 [Http://www.bdpu.org/scientific_published/pedagogics_2_2005/21](http://www.bdpu.org/scientific_published/pedagogics_2_2005/21)
3. Свіренко Ж.С. Гуманітаризація вищої освіти як соціально-педагогічна проблема. Педагогіка №1'2004. /3. 06. 2008/ © 2003-2007 Бердянський державний педагогічний університет, 71100, Україна, Запорізька обл., м.Бердянськ, вул.Шмідта,
4. [Http://www.bdpu.org/scientific_published/pedagogics_1_2004](http://www.bdpu.org/scientific_published/pedagogics_1_2004) 4. Основні напрями досліджень. Академія педагогічних наук України. /3. 06. 2008/ Академія педагогічних наук України вул. Артема, 52-А, Київ, 04053, Україна 7 <http://www.apsu.org.ua/ua/science/direction/>
5. Наукова робота. Library.tup. /3. 06. 2008/
http://library.tup.km.ua/inf_res/bibliogr/hi_sc/2003/nauk.htm
6. Фіцула М.М. Педагогіка. Інтернет-магазин «bookstore.net.ua» /3. 06. 2008/
<http://bookstore.net.ua/moreinfo.php?Bookid=9>
7. Наукові дослідження — шлях до розв'язання проблем педагогіки. Ua.textreferat. /3. 06. 2008/ <http://ua.textreferat.com/referat-12845.html>
8. Горін М.О., Нагаєв В.М. Студентську наукову творчість на новий науковий рівень аграрної науки. /3. 06. 2008/ Агроосвіта. Вища аграрна освіта України. №22. Лютий 2004.
[Www.smcae.kiev.ua/pdf/22.pdf](http://www.smcae.kiev.ua/pdf/22.pdf)
9. Богдан Козак. Українська національна ідея та експериментальна педагогіка. Newright.il.if.ua /3. 06. 2008/ Www. Newright.il.if.ua/kozak.
10. Наукові дослідження. Learn.dlab.kiev.ua. /3. 06. 2008/ Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України.
[Http://learn.dlab.kiev.ua/?L=ua&p=ractivities](http://learn.dlab.kiev.ua/?L=ua&p=ractivities)
11. Наукові школи. Uipa. Kharkov. Ua. /3. 06. 2008/ 2006 УПА.
[Http://www.uipa.kharkov.ua/nau_school.html](http://www.uipa.kharkov.ua/nau_school.html)

Рекомендована література з психології

Нормативно-правова база (Закони України, Укази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України, листи Міністерства освіти і науки України):

1. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття) – К.: Райдуга, 1994. – с. 33– 36.
2. Державні стандарти професійної освіти: теорія і методика. / [С.У.Гончаренко, Н.Г.Ничкало, В.Л.Петренко та ін.]; За ред. Н.Г.Ничкало; АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Технол. ун-т Поділля. – Хмельницький, 2002. – 334 с.
3. Закон України «Про вищу освіту» // Голос України. – 2002. – 5 березня.
4. Закон України «Про вищу освіту» Від 01.07.2014 року № 1556-VII // [Електронний ресурс] : [Режим доступу] – <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>.
5. Закон України «Про дошкільну освіту» [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/education/average>.
6. Закон України «Про загальну середню освіту» [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/education/average>.
7. Закон України «Про освіту» // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 21, від 21 травня. 5
8. Закон України «Про освіту» // Голос України. – 1996. – 25 квітня.
9. Закон України «Про позашкільну освіту» [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/education/average>.
10. Закон України «Про професійно-технічну освіту» // Освіта в Україні. Нормативна база (3-є вид., змін. та доп.) / Пашутинський Є.К. – К.: КНТ, 2007. – 520 с.
11. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті. – К.: Шкільний світ, 2001.

12. Концепція «Нова українська школа» (2016 р.) /Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти / Міністерствоосвіти і науки України. – 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkolacompressed.pdf>.)
13. Концепція Нової української школи [https://www.kmu.gov.ua > media > reforms > ukrainskashkola-compressed](https://www.kmu.gov.ua/media/reforms/ukrainskashkola-compressed))
14. Концепція розвитку педагогічної освіти (2018 р.) / Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyiosviti>)
15. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://uapravo.net/data/base28/ukr28703/htm>.
16. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки [Електронний ресурс]. – [Режим доступу] : guonkh.gov.ua/content/documents/16/1517/Attaches/4455.pdf.
17. Указ Президента України «Про національну доктрину розвитку освіти у XXI столітті» (2002 р.) /Про національну доктрину розвитку освіти у XXI столітті <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>

Базова:

1. Булах І.С., Долинська Л.В. Психологічні аспекти міжособистісної взаємодії викладачів і студентів: Навчально-методичний посібник. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. – 114 с
2. Власенко В.В. Вчителі – учні: психологія взаємних оцінних ставлень. – К.: Знання, 2015.– 155 с
3. Галузинський В. М., Євтух М. Б. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні: Навч. посібник для викладачів та аспірантів вузів / ІСДО; Київський лінгвістичний ун-т. — К. : ІНТЕЛ, 1995. — 168с.
4. Головінський І. З. Педагогічна психологія: Навч. посіб. для вищ. шк. – К.: Аконіт, 2013.– 288 с
5. Коваленко О.Е. Психологія вищої школи: Навч. посіб. Для студ. Вищ. Навч. Закл. Інж.-пед та слухачів магістратури за спец. 8.000005 «Педагогіка вищої школи»/ О.Е. Коваленко, І.М. Шалімова, О.М. Керницький. – Х.: Точка, 2016. – 169с.
6. Кудіна В.В., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Курс лекцій. – К.: КСУ, 2014.–176 с.
7. Мороз О.Г., Падалка О.С., Юрченко В.І. Педагогіка і психологія вищої школи. – К.: НПУ, 2003. – 267с
8. Мороз О.Г. Викладач вищої школи: психолого-педагогічні основи підготовки/Мороз О.Г., Падалка О.С., Юрченко В.І.; за заг. ред. О.Г.Мороза. – К.: НПУ, 2016. – 206с.
9. Навчальний процес у вищій педагогічній школі / За ред. акад. Мороза О.Г. – К.: НПУ, 2010. – 337 с
10. Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку: Монографія. – К.: Знання України, 2013. - 450с.
11. Пірен М.І. Конфліктологія: Підручник. – К.: МАУП, 2017. – 360 с
12. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Підручник. 2-е вид. – К.: Каравела, 2008. – 352 с
13. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: Практикум: навч. посібник/. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. – К.: Каравела, 2007. – 336 с
14. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: навч. посібник для магістрів і аспірантів / Подоляк Л.Г., Юрченко В.І.– К.: Філ-студія, 2006. – 320 с
15. Практична психологія в системі вищої школі: колект.моногр./за ред.: Т.В.Бушуєвої, С.О. Ставицької. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2012. – 303с.
16. Приходько Ю.О. Психологічний словник-довідник: Навч.посіб. / Ю.О. Приходько, В.І. Юрченко. – К.: Каравела,2012. – 328с.
17. Руснак І.С. Педагогіка і психологія вищої школи: навчально-методичний посібник / І.С. Руснак, М.Г. Іванчук / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича.- 2-ге вид., доп.- Чернівці: Букрек, 2009. – 176с.

18. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: навч. посібник для студ. Вищих навч. закл. – К.: Вища школа, 2014.- 336с.
19. Сердюк О. П. Основи управління комунікативним процесом: Підручник. – К.: ІЗМН, 2008.
20. Сисасва С.О. Педагогічна творчість: Монографія. – Харків: Каравела, 2008 - 150с.
21. Скиба М.Є., Островський К.С. Навчання та виховання студентської молоді – на вищий якісний рівень. / Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи: Матеріали II міжн. наук.-практ. конф. – Хмельницький: ТУП. – 2013. – с.358-363.
22. Слєпкань З. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. – К.: Вища школа, 2015. – 240 с.
23. Туркот Т.І. Психологія і педагогіка вищої школи: Навч.посіб. для студ. Вищ. Навч. закл.- 2-ге вид. Херсон: Олді плюс, 2013. – 515с.
24. Юрченко В.І. Психологія вищої школи: курс лекцій / В.В. Кудіна, В.І. Юрченко. – К.: КСУ, 2004. – 176с.

Допоміжна:

1. Варій М. Й. Основи психології і педагогіки: навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.]/ М. Й. Варій, В. Л. Ортинський –[2-ге вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 376 с.
2. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. – К.: Просвіта, 2001. – 416 с.
3. Павелків Р.В. Вікова психологія: Навч.посіб. для студ. Вищ. Навч. Закл., вид. К.: ТОВ Кондор-Видавництво, 2015. - 469с.
4. Поліщук В.М. Вікові кризи в підлітковому і юнацькому віці: базові симптомокомплекси – Монографія. Вид-во К.: Университетская книга., 2015р. – 478с.

Складова частина комплексного кваліфікаційного екзамену «Сучасні моделі початкової освіти»

Теоретичні основи моделювання. Особливості моделювання педагогічних систем. Педагогічне моделювання.

Освіта як феномен. Варіативність підходів до побудови моделей освіти. Теоретичні засади побудови моделей початкової освіти в контексті життєвих циклів інновацій. Суб'єктний компонент моделі початкової освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід. Вітчизняний та зарубіжний досвід характеристики сучасного вчителя. Вимоги до особистісних і професійних якостей сучасного вчителя: вітчизняний та зарубіжний підходи.

Просторово-середовищний компонент моделі початкової освіти. Компонент моделі початкової освіти (дидактичний аспект). Засобовий компонент моделі початкової освіти (виховний аспект).

Модель змісту початкової освіти в країнах Європейського Союзу. Модель змісту початкової освіти в США та Японії. Модель початкової освіти «НУШ». Модель навчання академічно обдарованих учнів початкової школи «Інтелект України».

Суб'єктний компонент моделі початкової освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід. Просторово-середовищний компонент побудови моделі початкової освіти. Засобовий компонент побудови моделі початкової освіти (дидактичний аспект). Засобовий компонент побудови моделі початкової освіти (виховний аспект).

Побудова моделі початкової освіти з акцентом на процесі взаємодії суб'єктів освітнього процесу. Моделі початкової освіти психолого-педагогічного спрямування. Побудова моделі психолого-педагогічної підтримки й супроводу дитини в освітньому процесі. Побудова моделі тьюторської підтримки й супроводу дитини. Побудова моделі узагальнення передового педагогічного досвіду.

Відмінність між навчальною моделлю та науковою, між навчальним моделюванням та науковим. Сутність мисленнєвого, математичного та комп'ютерного моделювання. Сутність

педагогічного моделювання. Сутність феномену «освіта», відмінність між поняттями «новація», «інновація», «нововведення». Відмінність між життєвим циклом освітніх інновацій як етапів інноваційного процесу та життєвим циклом освітніх технологій як ринкового продукту.

Рекомендована література

1. Бекирова А.Р. Профессиональная субъектность будущих учителей начальных классов: понятие, субъектогенез и диагностика: учебное пособие./ А.Р. Бекирова. – Киев: Феникс, 2020. – 172 с.
2. Бекірова А. Р. Методологія та методика формування професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів: монографія.- Житомир : Вид О.О. Євенок, 2019 – 412с.
3. Біда О.А., Кучай Т.П., Кучай О.В., Бідюк Н.М. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів початкових класів у закладах вищої освіти Японії та країн Європейського Союзу (на прикладі Польщі): монографія – Черкаси : видавець ФОП Кришталь А. С., 2021. – 293 с.
4. Височан Л. М. Природничо-наукова підготовка майбутніх учителів початкової школи: теоретичні і методичні засади: монографія / Л. М. Височан. – Івано-Франківськ: НАІР, 2020.- 380с.
5. Волобуєва Т. Б. Сучасні освітні моделі. Інноваційні освітні системи: метод. посібник. Донецьк: Витоки, 2017. 64 с.
6. Гончарук О.В. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до організації дозвілєвої діяльності молодших школярів: теорія і практика / О.В. Гончарук. – Луцьк: Вежа-Друк, 2020. – 396с.
7. Гречаник Н.І. Культурологічна компетентність майбутніх учителів початкової школи: система формування: монографія за редакцією А.І. Кузьмінського / Н.І.Гречаник. - Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2020. – 524с.
8. Зомрозевич-Шадріна С.Р. Підготовка майбутніх педагогів до формування культури здоров'я дітей у НВК «Школа-садок»: теорія і практика. Луцьк: ФОП Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2020. – 316с.
9. Мартинець Л.А. Сучасні моделі освіти: навч.-метод. посібник. – 3-е вид., доповн. та переробл. Донецьк, 2020. 182 с.
10. Модель сучасної школи / укладач В.В. Григораш. Харків: Вид група «Основа», 2016. – 288 с.
11. Попадич О.О. Підготовка майбутніх учителів до формування правової компетентності учнів початкової школи : теорія та практика : монографія. Хмельницький : «Термінова типографія», 2021. – 338с.
12. Тюльпа Т.М. Соціальна компетентність майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей: теорія і практика : монографія / Т.М.Тюльпа; за редакцією А.І. Кузьмінського.- Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2020. – 443с.
13. Якименко С.І. Забезпечення наступності та безперервності освітнього процесу в закладах дошкільної освіти та початковій школі: методичний посібник / С.І. Якименко. Вінниця : ТОВ «Друк», 2021. – 490 с.
14. Якименко С.І. Формування основ світосприйняття у дітей 5-8 років: теорія і практика. Монографія / Якименко С.І. Вінниця: Вид-во ФОП Кушнір Ю.В., 2020. –296с.
15. Ярова О. Початкова освіта в країнах Європейського Союзу: навч. посіб. Бердянськ: БДПУ, 2017. 199 с.
16. Ярова О. Тенденції розвитку початкової освіти в країнах Європейського Союзу (кінець ХХ – початок ХХІ ст.): монографія. Київ: Педагогічна думка, 2018. 434 с.

Складова частина комплексного кваліфікаційного екзамену «Професійна компетентність учителя початкової школи»

Професійна компетентність учителя початкової школи як обов'язкова умова успішності його професійної діяльності. Характеристика базових понять. Завдання та принципи формування професійної компетентності. Порівняльна характеристика знанневого і компетентнісного підходів. Класифікація компетентностей учителя початкової школи за А. Марковою. Діяльнісний підхід до формування компетентностей.

Ключові компетенції вчителя початкової школи. Характеристика: інформаційної, світоглядно-ціннісної, інтелектуальної, комунікативної, соціальної (соціокультурної), особистісно-мотиваційної, життєвої, спеціальної (рефлексивної), методичної, дослідницько-пошукової, технологічної компетенції майбутнього вчителя початкової школи.

Професійно-кваліфікаційні та особистісні вимоги до вчителя початкової школи на засадах компетентнісного підходу. Нові ролі (фасилітатор, координатор, співтворець, організатор саморозвитку на засадах рефлексії, оратор, аналітик, діагност, психолог, менеджер та ін.), функції, принципи діяльності та установки вчителя початкової школи й учнів (суб'єкт, активний учасник, партнер, співтворець і под.) в умовах реформування змісту початкової освіти України. Основні функціональні ролі вчителя початкової школи.

Умови формування професійної компетентності вчителя початкової школи. Створення і презентація моделі компетентного вчителя початкової школи, що включає такі складові: професійність, стиль спілкування, імідж педагога, компетентності, особисті риси, творчі вміння, риторичні вміння тощо. Класифікації компетентностей учителя початкової школи. Класифікації компетенцій учителя початкової школи.

Шляхи формування та удосконалення професійної компетентності вчителя початкової школи. Формування: комунікативної, соціальної, полікультурної, інформаційної, риторичної, компетентності саморозвитку і самоосвіти, компетентності продуктивної творчості в майбутнього вчителя початкової школи.

Діагностика професійної компетентності вчителя початкової школи. Компетентнісний підхід у Європейському вимірі. Критерії визначення компонентів професійної компетентності вчителя початкової школи.

Рекомендована література

Базова:

1. Антонова О. Є. Європейський вимір компетентнісного підходу та його концептуальні засади / О. Є Антонова, Л. П. Маслак // Професійна педагогічна освіта : компетентнісний підхід : монографія. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2019. – С. 81-109.
2. Бех І. Д. Теоретико-прикладний сенс компетентнісного підходу в педагогіці / І. Д. Бех // Педагогіка і психологія. – 2009. – №3. – С.26-31.
3. Бібік Н. М. Компетенції і компетентність у результатах початкової освіти / Н. М. Бібік // Сучасна початкова освіта : вектори розвитку [спеціальний випуск, присвячений 80-річчю університету] : зб. наук. праць. – Бердянськ : БДПУ, 2012. – С.20-29.
4. Бекірова А. Р. Методологія та методика формування професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів: монографія.- Житомир : Вид О.О. Євенок, 2019 – 412с.
5. Бекирова А.Р. Профессиональная субъектность будущих учителей начальных классов: понятие, субъектогенез и диагностика: учебное пособие./ А.Р. Бекирова. – Киев: Феникс, 2020. – 172 с.
6. Біда О.А., Кучай Т.П., Кучай О.В., Бідюк Н.М. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів початкових класів у закладах вищої освіти Японії та країн Європейського Союзу (на прикладі Польщі): монографія – Черкаси : видавець ФОП Кришталь А. С., 2021. – 293 с.

7. Зомрозевич-Шадріна С.Р. Підготовка майбутніх педагогів до формування культури здоров'я дітей у НВК «Школа-садок»: теорія і практика. Луцьк: ФОП Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2020. – 316с.
8. Височан Л. М. Природничо-наукова підготовка майбутніх учителів початкової школи: теоретичні і методичні засади: монографія / Л. М.Височан. – Івано-Франківськ: НАІР, 2020.- 380с.
9. Гончарук О.В. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до організації дозвіллевої діяльності молодших школярів: теорія і практика / О.В.Гончарук. – Луцьк: Вежа-Друк, 2020. – 396с.
10. Гречаник Н.І. Культурологічна компетентність майбутніх учителів початкової школи: система формування: монографія за редакцією А.І. Кузьмінського / Н.І.Гречаник. - Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2020. – 524с.
11. Коваль Л. В. Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи: технологічна складова: монографія / Л. В. Коваль. Доповнена і перевидана. – Київ: Знання, 2019. – 398с.
12. Коваль В.О. Теоретичні і методичні засади формування професійної компетентності майбутніх вчителів-філологів: монографія/ В.О. Коваль. – Умань: ФОП Жовтий, 2020. – 455 с.
13. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / Бібліотека з освітньої політики [за заг. ред. О. В. Овчарук] . – К. : «К.І.С.», 2014. – 112с.
14. Попадич О.О. Підготовка майбутніх учителів до формування правової компетентності учнів початкової школи : теорія та практика : монографія. Хмельницький : «Термінова типографія», 2021. – 338с.
15. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підручник / О. Я. Савченко. – К. : Грамота, 2012. – 504 с.
16. Тюльпа Т.М. Соціальна компетентність майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей: теорія і практика : монографія / Т.М.Тюльпа; за редакцією А.І. Кузьмінського.- Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2020. – 443с.
17. Якименко С.І. Формування основ світосприйняття у дітей 5-8 років: теорія і практика. Монографія / Якименко С.І. Вінниця: Вид-во ФОП Кушнір Ю.В., 2020. –296с.
18. Якименко С.І. Забезпечення наступності та безперервності освітнього процесу в закладах дошкільної освіти та початковій школі: методичний посібник / С.І.Якименко. Вінниця : ТОВ «Друк», 2021. –490 с.

Складова частина комплексного кваліфікаційного екзамену «Теорія та методика навчання у початкових класах»

Управління як вид діяльності та наука. Загальні основи управління та керівництва освітою й школою. Ефективне управління в початковій школі.

Закономірності розвитку навчально-пізнавальної діяльності учнів. Планування та організація освітнього процесу в початковій школі. Традиції та інновації в житті початкової школи.

Організація методичної роботи в початковій школі. Організація і проведення методичних заходів у початковій школі. Організація шкільного методичного об'єднання вчителів початкової школи.

Сучасна початкова школа (самоаналіз та самооцінка діяльності). Організація і проведення внутрішкільного контролю. Контроль та звітність у початковій школі. Моніторинг навчальних досягнень учнів 1- 4 класів за рік. Координація процесу адаптації першокласників.

Контроль і оцінка знань, умінь і навичок учнів.

Організація роботи вчителів початкової школи з учнями. Організація роботи груп подовженого дня. Організація роботи вчителів початкової школи з батьками учнів.

Організація і координація роботи початкової школи з позашкільними установами та організаціями.

Ведення шкільної ділової документації у початкових класах. Якість роботи вчителя початкової школи зі шкільною документацією.

Вивчення, узагальнення та впровадження інноваційного педагогічного досвіду. Вивчення, узагальнення і впровадження перспективного педагогічного досвіду. Підвищення кваліфікації, самоосвіта і саморозвиток учителів початкової школи.

Сутність освітнього процесу в початковій школі. Організація навчально-виховного процесу в першому класі. Особливості уроків у початковій школі. Системність у роботі вчителя початкової школи. Робота за системою розвивального навчання в початковій школі.

Принципи навчання і виховання в початковій школі Система виховної роботи в початковій школі. Організаційно-керівна діяльність учителя початкової школи. Організація роботи гуртків і факультативів у початковій школі.

Організаційні форми в початковій школі. Організація роботи з обдарованими дітьми у початковій школі.

Основні методи роботи в початковій школі. Класифікація методів. Використання методів у освітньому процесі початкової школи. Проблема наступності між дошкільною, початковою і середньою ланками загальної освіти.

Рекомендована література

Базова:

1. Kozma Tamás: Kie az egyetem? A felsőoktatás nevelésszociológiája. Új Mandátum Felsőoktatási Kutatóintézet Budapest 2014
2. Барабаш Ю.Г. Освітній менеджмент: навч. посібник доповнений, перероблений / Ю.Г.Барабаш, Р.М.Пріма, Ц.Й.Барабаш. – Луцьк: СНУ ім.Лесі Українки, 2021. – 469с.
3. Барабаш Ю.Г. Основи внутрішкільного управління: навч.-метод. посібник доповнений, перероблений / Ю.Г.Барабаш, Р.М.Пріма, Ц.Й.Барабаш. – Луцьк: ВРВ «Вежа» ВНУ ім.Лесі Українки, 2021. – 452с.
4. Бекирова А.Р. Профессиональная субъектность будущих учителей начальных классов: понятие, субъектогенез и диагностика: учебное пособие./ А.Р. Бекирова. – Киев: Феникс, 2020. – 172 с.
5. Бекірова А. Р. Методологія та методика формування професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів: монографія. – Житомир: Вид О.О. Євенок, 2019 – 412с.
6. Біда О.А., Кучай Т.П., Кучай О.В., Бідюк Н.М. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів початкових класів у закладах вищої освіти Японії та країн Європейського Союзу (на прикладі Польщі): монографія – Черкаси: видавець ФОП Кришталь А. С., 2021. – 293 с.
7. Височан Л. М. Природничо-наукова підготовка майбутніх учителів початкової школи: теоретичні і методичні засади: монографія / Л. М.Височан. – Івано-Франківськ: НАІР, 2020. – 380 с.
8. Гончарук О.В. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до організації дозвіллевої діяльності молодших школярів: теорія і практика / О.В.Гончарук. – Луцьк: Вежа-Друк, 2020. – 396с.
9. Гречаник Н.І. Культурологічна компетентність майбутніх учителів початкової школи: система формування: монографія за редакцією А.І. Кузьмінського / Н.І.Гречаник. - Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2020. – 524с.
10. Григораш В. В. Настільна книга заступника директора школи з навчально-виховної роботи / В. В. Григораш. – Х. : Вид. група «Основа», 2008. – 304 с.
11. Григораш В. В. Організація діяльності керівника школи / В. В.Григораш. – Х. : Вид. група «Основа», 2011. – 224 с.

12. Зомрозевич-Шадріна С.Р. Підготовка майбутніх педагогів до формування культури здоров'я дітей у НВК «Школа-садок»: теорія і практика. Луцьк: ФОП Галяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2020. – 316с.
13. Кулаченко О. В. 105 схем і таблиць: Заступнику директора та вчителю початкової школи /О. В. Кулаченко. – Х. : Вид. група «Основа», 2009. – 112 с.
14. Мармаза О.І. Менеджмент в освіті: дорожня карта керівника / М.І.Мармаза. – Х.: Вид. група «Основа», 2017. – 448с.
15. Мармаза О.І. Менеджмент в освіті: секрети успішного управління / М.І.Мармаза. – Х.: Вид. група «Основа», 2015. – 176с.
16. Методична робота вчителя початкових класів / уряд. О. Б.Полєвікова. – 2- ге вид. – Х. : Вид. група «Основа», 2012. – 320 с.
17. Настільна книга заступника директора в початковій школі / уклад. Іванова Г.Ж. – Х.: Вид. група «Основа», 2019. – 395с.
18. Наука управління загальноосвітнім навчальним закладом: навчальний посібник / Т.М. Десятков, О.М. Коберник, Б.Л. Тевлін, Н.М. Чепурна. – Х.: Вид. група «Основа», 2003. – 240 с.
19. Онишків З.М. Основи школознавства: навчальний посібник для студ. Пед. вузів. – 3-те вид., доповнене і перероблене. – Тернопіль: Богдан, 2013. – 176с.
20. Попадич О.О. Підготовка майбутніх учителів до формування правової компетентності учнів початкової школи : теорія та практика : монографія. Хмельницький : «Термінова типографія», 2021. – 338с.
21. Сучасний керівник навчального закладу – менеджер освіти. – Тернопіль: Астон, 2013. – 344с.
22. Тюльпа Т.М. Соціальна компетентність майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей: теорія і практика : монографія / Т.М.Тюльпа; за редакцією А.І. Кузьмінського.- Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2020. – 443с.
23. Управління навчальним закладом : навчально-методичний посібник: у 2-х ч.1. Абетка менеджера освіти / В. В. Григоращ, О. М. Касьянова, О. І. Мармаза та ін. – Харків : Веста, Вид-во «Ранок», 2014. – 160 с.
24. Управління навчальним закладом : навчально-методичний посібник: у 2-х ч.1. Ключ до професійного успіху / В. В. Григоращ, О. М. Касьянова, О. І. Мармаза та ін. – Харків: Веста, Вид-во «Ранок», 2004. – 152 с.
25. Якименко С.І. Забезпечення наступності та безперервності освітнього процесу в закладах дошкільної освіти та початковій школі: методичний посібник / С.І.Якименко. Вінниця : ТОВ «Друк», 2021. – 490 с.
26. Якименко С.І. Формування основ світосприйняття у дітей 5-8 років: теорія і практика. Монографія / Якименко С.І. Вінниця: Вид-во ФОП Кушнір Ю.В., 2020. –296с.

Складова частина комплексного кваліфікаційного екзамену «Новітні технології викладання рідної мови у початковій школі»

Технологічний підхід у сучасній освіті. Технологічна компетентність майбутніх учителів початкової школи. Актуальність, мета й завдання вивчення курсу в контексті формування технологічної компетентності. Теоретичні засади вчення про педагогічні технології. Сутність поняття «педагогічна технологія». Структура педагогічних технологій. Критерії технологічності педагогічного процесу. Відмінність педагогічної технології від методики.

Технологія особистісно орієнтованого навчання. Сутність технології сучасного уроку. Концептуальні положення. Сучасний особистісно орієнтований урок рідної мови в початковій школі. Аналіз сучасного особистісно зорієнтованого уроку рідної мови в початковій школі. Технології навчання в контексті компетентісно-діяльнісного підходу.

Загальні положення НУШ. Інноваційні технології навчання в початковій школі. Характеристика мовно-літературної освітньої галузі.

Проблемний і проектний підходи викладання рідної мови в початковій школі. Технології розвивального навчання. Технологія повного засвоєння матеріалу. Інтегративна технологія розвивального навчання. Системи розвивального навчання, спрямовані на розвиток творчих якостей особистості. Цільові орієнтації та дидактичні принципи технології. Структура уроку за технологією. Технологія групової творчої справи (ГТС). Технологія проблемного навчання. Цільові орієнтації. Концептуальні положення. Види проблемного навчання. Методичні прийоми створення проблемних ситуацій. Особливості методики. Умови успішної реалізації технології проблемного навчання. Рівні активності. Технологія розвитку критичного мислення.

Діяльнісний підхід у навчанні рідної мови в початковій школі. Педагогічна технологія метод проектів. Сутнісні характерологічні ознаки методу проектів як особистісно орієнтованої педагогічної технології. Аналіз особистісно орієнтованих занять із навчання рідної мови в початковій школі за методом проектів.

Технології розвитку мовлення. Програмові вимоги до мовленнєвого (комунікативного) розвитку учнів. Результативна база уроків розвитку мовлення. Аналіз сучасного особистісно орієнтованого уроку розвитку мовлення з погляду технологічного підходу.

Інноваційні технології навчання рідної мови в початковій школі. Інноваційні системи. Педагогічні інновації. Схема розчленування інноваційного процесу. Завдання освіти в контексті інноватики. Джерела інновацій. Інноваційні трансформації сучасної освіти. Класифікація інновацій. Інноваційні педагогічні технології у шкільній рідномовній освіті.

Форми й методи кооперативного навчання мови. Сутність групової роботи як форми організації навчальної діяльності на занятті. Специфіка організації групової роботи на заняттях із навчання рідної мови. Інтерактивні методи навчання: теорія та методика застосування.

Рекомендована література

1. Варзацька Л.О. Інтегровані уроки рідної мови і мовлення в перших класах загальноосвітніх шкіл. Методичний посібник. К.: "Юніверс", 2015. –143с.
2. Вашуленко М., Прищеп О., Вашуленко О. Навчально-методичне забезпечення процесу навчання грамоти першокласників за новою навчальною програмою // ПШ, 2012.–№9.–С. 29–35.
3. Вашуленко М., Прищеп О., Вашуленко О. Навчально-методичне забезпечення процесу навчання грамоти першокласників за новою навчальною програмою // ПШ, 2012.–№10.– С. 16–20.
4. Вашуленко М.С. Удосконалення змісту і методики навчання української мови в 1-4 класах.–К.: Рад.к., 1991.–112с.
5. Вашуленко М.С., Мельничайко О.І. Рідна мова 3-4 кл., – К.: Освіта, 2013.– 178 с.
6. Крайнова Ж. Формування комунікативної компетентності молодших школярів на заняттях з рідної мови. // Початкова школа, 2013.–№11.–С.24–27.
7. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. – Київ : Літера ЛТД, 2018. – 160 с.
8. Павленко Л.П. Сучасний урок в початковій школі. 68 уроків з розвитку зв'язного мовлення у 1–4 класах. –Х.: Вид. к... "Основа", 2015. –Ч. 1. –112с.; Ч. 2.–112с.
9. Котик Т.М. Методика навчання української мови в початковій школі: Навчально-методичний посібник для студентів дистанційної форми навчання спеціальності «Початкова освіта»./Львано-Франківськ, 2015. – 295 с.
10. Крайнова Ж. Формування комунікативної компетентності молодших школярів на заняттях з рідної мови. // Початкова школа, 2013.–№11.–С.24–27.

11. Adamikné Jászó Anna (2008): Anyanyelvi nevelés az ábécétől az érettségiig. Trezor Kiadó, Budapest
12. Adamikné Jászó Anna - H. Tóth István - Kálmánné Bors Irén - Kernya Róza - Kernya Róza (2008): Az anyanyelvi nevelés módszerei - Általános iskola 1-4. osztály. Trezor Kiadó, Budapest
13. Csépe Valéria (2006): Az olvasó agy. Akadémiai Kiadó, Budapest.
14. Józsa Krisztián, Steklács János (2009): Az olvasástanítás kutatásának aktuális kérdései. In. Magyar Pedagógia, 109. évf. 4. szám 365–397.
15. Nagy József (1993): Anyanyelvi tantárgypedagógia. Főiskolai jegyzet

Інформаційні ресурси

16. Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.), зі змінами 2019 р. Про вищу освіту <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
17. Державний стандарт початкової освіти (2018 р.) / Державний стандарт початкової освіти : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennyaderzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
18. Концепція «Нова українська школа» (2016 р.) /Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти / Міністерствоосвіти і науки України. – 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
19. Концепція розвитку педагогічної освіти (2018 р.) / Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
20. Короткий термінологічний словник з інноваційних педагогічних технологій [електронний ресурс]. - Режим доступу до документа: <http://www.info-library.com.ua/books-text-6601.html>
21. Antalné Szabó Ágnes: A helyesírási mérés és fejlesztés gyakorlattípusai egy helyesírási verseny tükrében. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/>
22. Antalné Szabó Ágnes: A helyesírási kultúra fejlesztésének régi-új technikái. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/>
23. Bognár Amália: Digitális eszközökkel magyarórán. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/>
24. Csákberényiné Tóth Klára: Helyesírási gyakorlatok az interaktív táblán – az időtartam jelölése. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/>
25. Feld-Knapp Ilona – Perge Gabriella: Az élményszerű olvasás. Gondolatok a tanulói motivációról egy nemzetközi együttműködés tanulságai alapján. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/>
26. F. Joó Anikó: Az olvasási attitűd kutatása Mathewson modellje alapján. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/>
27. Gonda Zsuzsa: A digitális szövegek olvasásértésének fejlesztése az olvasási stratégiák segítségével. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/>
28. Raátz Judit: A kreatív írás gyakorlatai. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/>
29. Steklács János – Szabó Ildikó – Szinger Veronika: Olvasási nehézségekkel küzdő tizenévesek tanítása Európában (ADORE-jelentés). <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/>

**Складова частина комплексного кваліфікаційного екзамену
«Інтегративне вивчення навчальних предметів
галузі «Мистецтво»»**

Концептуальні засади інтегративного вивчення навчальних предметів мистецької галузі у загальноосвітній школі. Класифікація мистецтв. Аналіз напрямків, видів, жанрів мистецтва та можливості їх інтеграції у початковій школі. Дослідження функції мистецької освіти в освітньому процесі учнів загальноосвітньої школі. Художньо-педагогічні принципи мистецького навчання школярів. Загальнодидактичні принципи мистецького навчання школярів.

Аналіз змісту і структури програми «Мистецтво» для загальноосвітньої школи. Мета і завдання мистецького навчання школярів. Мистецький тезаурус як фактор інтеграції.

Методика викладання предмету «Інтегративне вивчення навчальних предметів галузі «Мистецтво»» з інноваційними технологіями. Типи, види і структура інтегрованих уроків мистецтва, особливості їх проведення.

Інтерактивні методи навчання, їх використання на уроках образотворчого мистецтва. Методика проведення фасилітованої дискусії на інтегрованих мистецьких заняттях.

Варіаційна форма художньо-педагогічної драматургії інтегрованих уроків мистецтва. Сонатна форма художньо-педагогічної драматургії інтегрованих уроків мистецтва. Поліфонічна форма художньо-педагогічної драматургії інтегрованих уроків мистецтва.

Єдність видів діяльності на уроках мистецтва. Взаємоузгодження домінантних змістових ліній на інтегрованих мистецьких заняттях у школі. Духовно-світоглядний вид інтеграції навчального матеріалу інтегрованих мистецьких занять. Комплексна інтеграція навчального матеріалу на інтегрованих мистецьких заняттях. Естетико-мистецтвознавчий вид інтеграції навчального матеріалу на інтегрованих мистецьких заняттях.

Педагогічні технології навчання мистецьких предметів як один з інноваційних напрямків підвищення якості освітнього процесу. Класифікація педагогічних технологій що використовуються при навчанні мистецьких предметів. Технологія проєктивного моделювання інтегрованих мистецьких занять у школі.

Проблемно-евристичні художньо-педагогічні технології. Інтерактивні художньо-педагогічні технології. Ігрові художньо-педагогічні технології. Сугестивні художньо-педагогічні технології. Естетотерапевтичні технології на уроках мистецтва у загальноосвітній школі. Технології оцінювання мистецьких досягнень учнів.

Предметно-інтегративний підхід до мистецької освіти. Індивідуалізація навчання у процесі викладання предмету «Інтегративне вивчення навчальних предметів галузі «Мистецтво»».

Рекомендована література

Базова:

1. Вегера Н.С. Інтегровані уроки в початковій школі. – Тернопіль – Харків: Ранок, 2010. – 160 с.
2. Гумінська О. Уроки музики в загальноосвітній школі: Методичний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. – 104 с.
3. Кардашов В.М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. / Кардашов В.М. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2007. – 296 с.
4. Кириченко М.А. Основи обр. грамоти.: Навч. посібник 2-ге вид., переклад і доповнення. // М.А. Кириченко, М.І. Кириченко. – К.: «Вища школа», 2002. - 190 с.
5. Масол Л. М., Очаківська Ю. О., Беземчук Л. В., Наземнова Т. О. Вивчення музики в 1-4 класах: Навчально-методичний посібник для вчителів. – Х.: Скорпіон, 2003. – 144 с.
6. Масол Л., Белкіна Е. Мистецтво: Підручник для 3-го класу загальноосвітніх навчальних закладів. – Видання 2-ге, доповнене і перероблене. – К.: Адеф-Україна, 2004 – 152 с.: іл.

7. Масол Л. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах // Шкільний світ. – 2002. – № 9 (137).
8. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посіб. для вчителів / Л.Масол [О.Гайдамака, Е.Белкіна та ін.]. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006.— С.7-25.
9. Миропольська Н. Уроки художньо-естетичного циклу в школі: навчання і виховання: Навчальний посібник./ Миропольська Н. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. – 240 с.
10. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). – К.: Освіта України, 2008. – 274 с.
11. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в початковій школі. –Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. – 216 с.
12. Ростовський О. Я. Педагогіка музичного сприймання. – К.: ІЗИН, 1997. – 248 с.
13. Ростовський О. Я., Хлебнікова Л. О., Бервецький З. Т., Марченко Р. О. Програми з музики середньої загальноосвітньої школи та поурочні методичні розробки (1-4 класи). – К.: Освіта, 1991. – 136 с.
14. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К., 2002. – 270 с.
15. Денисенко Л. І., Тименко В. П. Трудове навчання: Підручник для 3 класу. – К.: Педагогічна думка, 2003.
16. Любарська Л. М. Образотворче мистецтво: Підручник для 2 класу. – К.: Форум, 2004.
17. Любарська Л. М. Образотворче мистецтво: Підручник для 3 класу. – К.: Форум, 2003.
18. Bencze Á. Egyetemes művészettörténet. Magyar kiadás / [Bencze Ágnes, Erneyi Katalin, Majtényi Zoltán, Murányi Beatrix és mások]. – Budapest: Park Könyvkiadó, 2004. – 719.
19. Ernst H. Gombrich. A művészet története, Budapest, Glória Kiadó, 2002.
20. Lyka Károly – Kis könyv a művészetről, Budapest, Corvina Kiadó, 1967
21. Rókusfalvy P. A környezetpszichológia alapkérdései / P. Rókusfalvy. – Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002. – 72 ó.

**Складава частина комплексного кваліфікаційного екзамену
«Теорія та технології вивчення галузей: «Математика» та «Природознавство»»**

Технології навчання дисциплін «Математика» та «Природознавство» з методикою викладання у закладах освіти як освітніх дисциплін у відповідності до Державних стандартів.

Державний стандарт початкової загальної освіти та його реалізація на сучасному етапі розвитку освіти. Розкриття змісту галузей «Математика», «Природознавство». Засвоєння студентами стратегії наукового пошуку, для реалізації вимог освітньої галузі, яка спирається на усвідомлення завдань, методів, цілісних характеристик, вирішення наукових проблем. Ознайомлення з вимогами нового Державного стандарту, який передбачає впровадження нової моделі освіти, яка ґрунтується на компетентісному підході. Організація навчального процесу як цілеспрямовані практичні дії, що орієнтують суб'єктів процесу. Технології навчання як творчий процес, що передбачає, відповідно до мети, на основі дидактичних закономірностей і принципів сукупність форм і методів, засобів освітньої діяльності.

Сутність, зміст категоріально-понятійного апарату дидактики при вивченні галузей: «Математика» та «Природознавство» як теорії навчання й освіти.

Дидактичний аспект навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти у закладі освіти, основні етапи засвоєння знань. Професійно-педагогічна діяльність вчителя, викладача як специфічна галузь інтелектуальної праці, її основні змістові напрямки. Рівні опанування дидактикою освітнього закладу. Структура, зміст основних компонентів навчального процесу у закладі освіти.

Види та організаційні форми навчання у освітній галузі «Математика» як педагогічної науки та навчальної дисципліни.

Визначення сутності, змісту дидактичної технології та ефективності видів навчання.

Філософське розуміння дефініції «форма» щодо освітнього навчально-пізнавального процесу. Класифікація організаційних форм. Лекція як основна форма процесу навчання. Технологія її підготовки та проведення. Зміст основних структурних елементів лекції.

Семінар, практичне заняття у системі форм навчання. Загально дидактичні вимоги до їх підготовки та проведення. Семінарсько-практичні заняття, лабораторні роботи, консультації, залік та іспит як форма організації навчально-пізнавальної діяльності у закладі освіти.

Технології та засоби сучасного навчання у закладах освіти. Особливості наукових досліджень в галузі «Математика».

Засоби навчання як все те, що допомагає вчителю, викладачеві ефективно здійснювати навчання здобувачів освіти. Загальна характеристика засобів навчання: слово вчителя, викладача, підручники, посібники, наочні та технічні засоби навчання.

Загальна характеристика основних технологій навчання.

Система відбору інформації та інформаційно-методичного забезпечення для викладання освітньої галузі «Математика» для студентів.

Характеристика діяльності вчителя, викладача при підборі інформації відповідно до функцій: пізнавальний – програмування діяльності зі збирання та аналізу інформації про предмет чи його окрему тему. Накопичення інформації, обробка інформації, аналіз; конструювання – визначення цільового компонента майбутньої освітньої діяльності, використання досягнень математичної науки і практики; впровадження – викладання навчального матеріалу, інформаційно-методичного забезпечення.

Застосування сучасних технологій. Моделювання і конструювання навчання предмету освітньої галузі «Математика» в закладах освіти на основі використання інноваційних технологій з врахуванням компетентнісного та особистісно зорієнтованого навчання НУШ.

Формування готовності майбутніх вчителів початкових класів до викладання курсу «Математика».

Засвоєння магістрантами сукупності вимог що виражають потреби суспільства і мають бути реалізовані в процесі викладання курсу «Математика» в закладі освіти. Спеціалісти повинні уміти: аналізувати історичні, соціальні явища, процеси і проблеми в суспільстві, усвідомлювати місце і роль в них своєї професійної діяльності, вміти логічно мислити, магістри виробляють навички проведення практичних занять, оволодівають методами менеджменту, проектування структури і змісту навчально-виховного процесу на перспективному і реальному рівнях.

Завдання і зміст освітньої галузі «Природознавство» та навчального курсу «Природознавство» у закладах освіти. Мета і завдання освітньої галузі «Природознавство». Підвищення рівня компетентності в освітній галузі «Природознавство».

Процес формування екологічного мислення, поняття цілісності. Закріплення знання про біосоціальну природу особистості та її гармонійну взаємодію з навколишнім середовищем, розвиток особистості у різноманітних процесах і формах взаємодії з навколишньою дійсністю.

Формування предметних та ключових компетентностей на уроках курсу «Природознавство» в початковій школі.

Наукові засади викладання освітньої галузі «Природознавство». Характеристика основних змістових ліній освітньої галузі

Форми організації контролю знань з дисципліни галузі «Природознавство» у закладах освіти. Методи самоконтролю та самооцінки знань під час вивчення предмету освітньої галузі.

Організація поточного контролю у формі усного опитування на семінарських і практичних заняттях, у формі виконання письмових робіт – контрольних, рефератів;

тестування як допоміжний засіб визначення рівня засвоєння здобувачами освіти теоретичних положень.

Організація підсумкового контролю знань. Форми підсумкового контролю.

Методика формування і розвитку природничих понять у студентів закладів освіти при вивченні дисципліни галузі «Природознавство». Особливості застосування інноваційних технологій відповідно до змісту та завдань галузі. Використання STEM-технологій в освітньому процесі.

Рекомендована література

Базова:

Теорія та технології вивчення освітньої галузі «Математика»

1. Бекірова А. Р. Методологія та методика формування професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів: монографія. – Житомир : Вид О.О. Євенок, 2019 – 412с.
2. Бекирова А.Р. Профессиональная субъектность будущих учителей начальных классов: понятие, субъектогенез и диагностика: учебное пособие./ А.Р. Бекирова. – Киев: Феникс, 2020. – 172 с.
3. Богданович М. В., Козак М. В., Король Я. А. Методика викладання математики в початкових класах: навч. посіб. [3-є вид., перероб. і доп.]. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. – 336 с.
4. Богданович М. В., Будна М. О., Лищенко Г. П. Урок математики в початковій школі: навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. 208 с.
5. Богданович М. В. Методика навчання учнів розв'язувати текстові задачі. – 3-тє вид. – К. : Вища школа, 1990. – 181 с.
6. Богданович М. В. Натуральні числа. Нумерація чисел. Початкова школа. 2004. № 2. С.25 – 28.
7. Височан Л. М. Природничо-наукова підготовка майбутніх учителів початкової школи: теоретичні і методичні засади: монографія / Л. М. Височан. – Івано-Франківськ: НАІР, 2020. – 380 с.
8. Гончарук О.В. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до організації дозвілєвої діяльності молодших школярів: теорія і практика / О.В. Гончарук. – Луцьк: Вежа-Друк, 2020. – 396с.
9. Гречаник Н.І. Культурологічна компетентність майбутніх учителів початкової школи: система формування: монографія за редакцією А.І. Кузьмінського / Н.І. Гречаник. – Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2020. – 524с.
10. Коваль Л.В., Скворцова С.О. Методика навчання математики: теорія і практика: Підручник для студентів за спеціальністю 6.010100 «Початкове навчання», освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» [2-ге вид., допов. і переробл.]. – Харків : ЧП «Принт-Лідер», 2020. – 414 с.
11. Комар О. А. Теорія і практика застосування інтерактивної технології на уроках математики: Навчально-методичний посібник. – Умань : ПП Жовтий, 2021. – 75с.
12. Король Я. А. Практикум з методики викладання математики в початкових класах. – Тернопіль: Мандрівець, 2019. – 136 с.
13. Онопрієнко О. В. Предметна математична компетентність як дидактична категорія. Початкова школа. 2018. № 11. С.47 – 49.
14. Скворцова С. О. Методична система навчання розв'язування сюжетних задач учнів початкових класів: Монографія. Доповнена перевидана, – Одеса : Астропринт, 2021. – 702 с.
15. Тюльпа Т.М. Соціальна компетентність майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей: теорія і практика : монографія / Т.М.Тюльпа; за редакцією А.І. Кузьмінського. – Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2020. – 443с.

Теорія та технології вивчення освітньої галузі «Природознавство»

1. Байбара Т. Н. Методика навчання природознавства в початкових класах. Навчальний посібник. К. Веселка, 1998. 334 с

2. Біда О. А. Природознавство і сільськогосподарська праця: Методика викладання: навч. посібник для студентів пед. ф-тів вищих навч. закладів та класоводів. Доповнено і перевидано. Київ: Знання, 2020. 408 с.
3. Кукалець М. В. Методика викладання природознавства у початковій школі: навчально-методичний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання студентів спеціальності «Початкова освіта»: навч. посібник. Львів: «Новий Світ-2000», 2011. 223 с.
4. Методика навчання освітньої галузі «Природознавство»: навчально-методичний посібник. Перевиданий. Автор та укладач Т. Я. Грітченко. Умань: ВПЦ «Візаві», 2020. 291 с.

Додаткова:

1. Біда О.А., Кучай Т.П., Кучай О.В., Бідюк Н.М. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів початкових класів у закладах вищої освіти Японії та країн Європейського Союзу (на прикладі Польщі): монографія – Черкаси : видавець ФОП Кришталь А. С., 2021. – 293 с.
2. Зомрозевич-Шадрина С.Р. Підготовка майбутніх педагогів до формування культури здоров'я дітей у НВК «Школа-садок»: теорія і практика. – Луцьк: ФОП Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2020. – 316с.
3. Попадич О.О. Підготовка майбутніх учителів до формування правової компетентності учнів початкової школи : теорія та практика : монографія. – Хмельницький : «Термінова типографія», 2021. – 338с.
4. Якименко С.І. Забезпечення наступності та безперервності освітнього процесу в закладах дошкільної освіти та початковій школі: методичний посібник / С.І.Якименко. Вінниця : ТОВ «Друк», 2021. – 490 с.
5. Якименко С.І. Формування основ світосприйняття у дітей 5-8 років: теорія і практика. Монографія / Якименко С.І. – Вінниця: Вид-во ФОП Кушнір Ю.В., 2020. – 296 с.

**Складова частина комплексного кваліфікаційного екзамену
«Психолого-педагогічна терапія»**

Вступ до психолого-педагогічної терапії.

Теоретико-методологічні основи психотерапії. Види психологічної допомоги: психодіагностика, психокорекція, психологічне консультування, психотерапія. Психолого-педагогічне консультування. Особливості психолого-педагогічної допомоги у закладах освіти

Основні напрями психолого-педагогічної терапії.

Психодинамічний напрям психолого-педагогічної терапії. Гуманістичний, поведінковий, когнітивний напрями психолого-педагогічної терапії. Інші напрями психотерапії (сугестивна психотерапія; тілесно-орієнтована психотерапія; позитивна психотерапія; нейролінгвістичне програмування; психодрама).

Рекомендована література

Базова:

1. М. І. Мушкевич, С. Є. Чагарна. Основи психотерапії: Навчальний посібник. –/М. І. Мушкевич, С. Є. Чагарна/ К.: Луцьк Вежа-Друк 2017. – 134 с.
2. Хомич Г.О. Основи психологічного консультування: Навч. посібник. – /Хомич Г.О./ К.: МАУП, 2004. -142 с.
3. Мартинюк І.А. Психолого-педагогічна терапія: Методичний посібник / І.А.Мартинюк./ – К.: НАУ, 2017.
4. Бондаренко О.Ф. Психологічна допомога особистості. /Бондаренко О.Ф. / – Х.: Фоліо, 2006. -169с.
5. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: Навчальний посібник. /Васьківська С.В./ – К.: Четверта хвиля, 2014. -234с.

6. Коняєва А.П. Етичний кодекс товариства психологів України. /Коняєва А.П., Лисенко В.П., Титова Т.М., Фурман А.В. / – Київ-Донецьк, 2003. -178с.
7. Фурман А.В. Практична психологія у соціальній роботі: Навч.-метод. посібник. /Фурман А.В. / – Т.: ІЕСО, 2004.
8. Дяченко Н. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів / Н. Дяченко. – К.: Ліра-К, 2015.
9. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: [навч.-метод. посібник] / А.А. Колупаєва, Н.З. Софій, Ю.М. Найда та ін./ За заг. ред. Л.І. Даниленко. – К.: 2007.
10. Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітні навчальні заклади: [монографія] / Алла Анатоліївна Колупаєва. – К.: Педагогічна думка, 2007. -159с.
11. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: [підручник] / Віктор Миколайович Синьов. – Частина I – Загальні основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки). – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. -321с.
12. Психологічна допомога дітям у кризових ситуаціях: методи і техніки : методичний посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, І.М. Біла ... Г. П. Лазос ; за ред. З. Г. Кісарчук. – К. :2015. -248с.
<http://lib.iitta.gov.ua/705405/1/%D0%904%20%D0%9C%D0%95%D0%A2%D0%9E%D0%94%D0%98%D0%A7%D0%9D%D0%98%D0%99%20%D0%9F%D0%9E%D0%A1%D0%86%D0%91%D0%9D%D0%98%D0%9A%202015.pdf>
13. Практикум з арт-терапії : шкатулка майстра : науковометод. посіб. / Олена Тараріна ; пер. з рос. Т. Щегельської. — К. : АСТАМІР-В, 2018. -347с.
file:///C:/Users/BS/Desktop/Em%C5%91ke%20tant%C3%A1rgyi%202019%2020/praktika_z_artterapii_shkatulka_maystera.pdf
14. Психолого-педагогічна робота у загальноосвітніх навчальних закладах з профілактики насильства над дітьми: Метод. посіб. / Автори-упоряд.: Вовчок Т.В., Степура Н.П., Даниленко І.С. та ін.; За заг. ред. Т.П. Цюман . – К.: ВПЦ «Експ-рес»– 2009.
https://childfund.org.ua/Uploads/Files/books_pdf/training_modul_abuse_prevention_school.pdf

Складова частина комплексного кваліфікаційного екзамену «Основи психологічного консультування»

Методолого-теоретичні аспекти психологічного консультування.

Методолого-теоретичні аспекти предмету. Методологічні основи психологічної практики. «Філософія практики» Л.С. Виготського. Розподіл між практичною психологією та психологічною практикою. Психологічна теорія і практика. Академічна і психотехнічна теорія. Об'єднання позицій психолога-практика та психолога-дослідника у психотехнічній парадигмі психології. Класифікація форм психологічної практики від маніпулювання до майевтики. Сутність і специфіка консультативної роботи психолога. Порівняльний аналіз різних допомагаючих професій. Визначення психотерапевтичного досвіду як сутності будь-якої терапії. Основні суттєві та процедурні відмінності психологічного консультування від психотерапії і психокорекції. Характер психологічної проблематики і області використання консультування. Введення поняття діалогу як методологічної підстави психологічної практики. Проблема внутрішнього діалогізму особистості. Принцип діалогічності свідомості як основа розробки психотехнічного методу дослідження і консультування особистості.

Психологічне консультування в культурному контексті психологічної допомоги. Консультування в соціокультурному контексті психологічної допомоги: визначення, традиції, психологічна допомога як соціальний інститут, проблематика. Витоки допомагаючої діяльності. Відмінність психологічної допомоги від інших форм допомагаючої діяльності. Характер і зміст проблем, що вимагають психологічної допомоги. Історичне

коріння психотерапевтичної культури: шаманські практики, містичні вчення, карнавал, релігійні вчення, гіпноз. Цілі, завдання і форми психологічного консультування. Основні принципи консультування. Перспективні цілі і завдання: адаптації, розвитку особи і становлення життєвого путі особистості. Короткострокові цілі і завдання консультування. Види і форми проведення консультативної сесії.

Практичні аспекти психологічного консультування

Консультативний процес. Структура терапевтичної ситуації: клієнт – консультант – проблема. Уявлення про людину в різних терапевтичних підходах. Скарга, запит, проблема. Види проблем: центральна, проблема-прикриття, глибинна. Динаміка і структура консультативного процесу: етапи і стадії консультування. Загальна характеристика динаміки консультативного процесу. Чотири етапи в роботі консультанта: зміст і цілі кожного з етапів; характер емоційного реагування клієнта на кожному з них. Етапи терапевтичного процесу по К. Роджерсу. Терапевтичний потенціал клієнта. Типи мотивації клієнта. Бесіда як основний метод роботи консультанта. Визначення і характеристика бесіди як методу роботи практикуючого психолога. Аналіз ситуації проведення бесіди. Типи бесід. Стадії ведення консультативної бесіди. Первинна зустріч. Тривога консультанта. Знайомство з клієнтом. Спостереження за клієнтом: стоп-сигнали. Терапевтичний клімат. Довіра в стосунках з клієнтом. Встановлення і підтримка контакту. Емпатія, прийняття і конгруентність. Відмова від консультування і його причини. Проблема введення обмежень часу, відповідальності, проявів агресії, прихильності для клієнта. Навики консультанта. Базові (слухання) і складні (дії). Процедури, техніка і методи роботи. Завершальна стадія консультування.

Консультант – особистість і професіонал. Особистість консультанта. Роль і місце консультанта в ситуації консультування. Вплив особистості і цінностей консультанта на його професійну діяльність. Вимоги до особистості психолога-консультанта. Типові помилки консультанта. Професія – консультант. Вплив професії на особистість. Синдром «вигорання» (Burnout): причини і профілактика. Професійна деформація консультанта. Психологічне консультування як професія. Професійна етика. Чинники, що впливають на вибір професії консультанта.

Спеціальні області в практиці консультування. Особливості консультування: дітей і підлітків. Вікова психологія - основа консультування дітей і підлітків. Проблематика нормального дитинства. Психологічні труднощі дошкільника, молодшого школяра, підлітка. Комплексне психологічне обстеження дитяти: етапи, правила, тести і клінічні методи, історія розвитку дитяти. Особливості консультування: групового і сімейного. Переваги і обмеження групового консультування. Динаміка групового процесу.

Сімейне консультування як окремий випадок групового консультування. Види сімейного консультування: подружнє і консультування по питаннях дитячо-батьківських стосунків. Основні методи групового і сімейного консультування. Деякі спеціальні проблеми психологічного консультування. Особливості роботи з невмотивованими клієнтами. Консультування залежності при алкоголізмі. Клієнти з депресією і суїцидальними намірами. Кризове консультування. Особливості короткострокового консультування. Основні теоретичні напрямки в консультуванні. Карта психотерапевтичного світу. Взаємовідношення різних теоретичних шкіл і практичних напрямів в психотерапії і консультуванні: генеалогічне древо.

Психоаналітичний напрям. Виникнення психоаналізу. Основні ідеї, поняття і методи, що використовуються в психоаналізі. Сучасний стан психоаналітичного напрямку. Гуманістичний і поведінковий напрями. Виникнення поведінкової терапії і консультування.

Основні ідеї, поняття і методи, вживані в поведінковому консультуванні. Виникнення гуманістичного напрямку в практичній психології: «третя сила». Основні ідеї, поняття і методи гуманістичної психології. Сучасний стан напрямів. Традиції і перспективи у вітчизняному психологічному консультуванні.

Рекомендована література

Нормативно-правова база:

1. Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.), зі змінами 2019 р. Про вищу освіту <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Закон України «Про вищу освіту» Від 01.07.2014 року № 1556-VII // [Електронний ресурс] : [Режим доступу] – <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>.
3. Закон України «Про дошкільну освіту» [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/education/average>.
4. Закон України «Про загальну середню освіту» [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/education/average>.
5. Закон України «Про освіту» (2017 р.), зі змінами 2019 р. «Про освіту» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
6. Закон України «Про позашкільну освіту» [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/education/average>.
7. Закон України «Про професійно-технічну освіту» // Освіта в Україні. Нормативна база (3-є вид., змін. та доп.) / Пашутинський Є.К. – К.: КНТ, 2007. – 520 с.
8. Концепція «Нова українська школа» (2016 р.) / Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти / Міністерство освіти і науки України. – 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>.)
9. Концепція Нової української школи <https://www.kmu.gov.ua/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed>)
10. Концепція розвитку педагогічної освіти (2018 р.) / Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>)

Базова:

1. Булах І.С., Кузменко В.У., Помиткін Е.О., Консультативна психологія: підручник Вінніца, 2016, ТОВ «Нілан-ЛТД» - 349с.
2. Бондаренко О. Ф. Психологічна допомога особистості: Навч. посібник для студ. ст. курсів психол. фак. та від-нь ун-тів. – Харків: Фоліо, 2016. – 234с.
3. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування: підручник / Дж.Бюджеталь. – К.: Ніка-Центр, 2011. – 424 с.
4. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: [навчальний посібник] / Світлана Васьківська. – К.: Четверта хвиля, 2014. – 256 с.
5. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ столітті) – К.: Райдуга, 1994. – с. 33–36.
6. Державний стандарт початкової освіти (2018 р.) / Державний стандарт початкової освіти : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-rochatkovo-yi-osviti>. та ін.
7. Державні стандарти професійної освіти: теорія і методика. / [С.У.Гончаренко, Н.Г.Ничкало, В.Л.Петренко та ін.]; За ред. Н.Г.Ничкало; АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Технол. ун-т Поділля. – Хмельницький, 2002. – 334 с.
8. Дяченко Н. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів / Н. Дяченко. – К.: Ліра-К, 2015. – 84 с.
9. Максименко С. Д. Общая психология / С. Д. Максименко К. : Ваклер, 2010. – 528 с.
10. Нова українська школа: poradnik для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. – Київ : Літера ЛТД, 2018. – 160 с.

11. Осадько Л. Психологічні технології консультативної допомоги особистості / Л. Осадько // Психолог. – 2013. – Груд. (№ 46). – С. 14–17.
12. Основы консультативной психологии : конспект лекций для студентов 3 курса фак. «Соц. менеджмент» / Нар. укр. акад., [каф. общей и прикладной психологии ; авт.-сост. И. В. Головнева]. – Харьков : Изд-во НУА, 2013. – 244 с.
13. Хомич Г.О. Основы психологического консультирования: [навч. посібник] / Г. О. Хомич, Р. М. Ткач - К.: МАУП, 2014. - 152 с.
14. Цимбалюк І.М. Психологічне консультивання та корекція: [навч. посібник] / Іван Миколайович Цимбалюк. – К.: ВД «Професіонал», 2015. – 656 с.
15. Якунин В.А. Социально-психологический статус и его прогнозирующее значение в учебной и профессиональной деятельности./ Педагогические аспекты социальной психологии. – Минск, 2008. – 174 с.

Допоміжна:

1. Ващенко І.В., Антонова О.Г. Конфлікт. Посттравматичний стрес: шляхи їх подолання. Навч. посіб. / І.В. Ващенко, О.Г. Антонова - К.: Знання, 2008. – 289 с.

Інформаційний ресурс:

1. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки [Електронний ресурс]. – [Режим доступу] : guonkh.gov.ua/content/documents/16/1517/Attaches/4455.pdf.
2. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
3. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» <https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

Складова частина комплексного кваліфікаційного екзамену «Психічні розлади дітей»

Патопсихологія, її предмет, теоретичні основи і актуальні проблеми. Методологічні основи патопсихології. Предмет та завдання патопсихології. Методи патопсихології.

Методологічні основи вивчення дитячої психології та патопсихології. Предмет та завдання дитячої патопсихології. Принципи побудови патопсихологічного обстеження.

Взаємозв'язок відхилень в психічному та особистісному розвитку. Дизонтогенетичний підхід до дослідження порушень психіки у дитячому віці. Порушення психічних процесів у дітей та методи їх дослідження.

Види порушень психічного розвитку дитини. Розумова відсталість. Причини порушення інтелектуального розвитку дитини. Психологічні характеристики дітей з розумовою відсталістю. Затримка психічного розвитку: етіологія та патогенез.

Дитячий церебральний параліч. Психічний розвиток при дитячому церебральному паралічі.

Органічні симптоми та розлади. Неврози та психопатії. Порушення психічного розвитку в підлітковому віці.

Рекомендована література

Базова

1. Максимова Н. Ю. Основы дитячої патопсихології / Н. Ю. Максимова, К. Л. Мілютіна, В. М. Піскун. – К. : Главник, 2008. – 160 с.
2. Максимова Н. Ю. Патопсихологія підліткового віку / Н. Ю. Максимова, К. Л. Мілютіна, В. М. Піскун. – К. : Главник, 2008. – 192 с.
3. Мішиєв В.Д. Сучасні депресивні розлади: [керівництво для лікарів] / В.Д. Мішиєв. – Львів: Видавництво Мс. – 2004.

4. Максимова Н.Ю. Психологія девіантної поведінки: [навч. посібник] / Н.Ю. Максимова. – К.: Либідь, 2011.
5. Максименко С. Д. Медична психологія / Максименко С. Д.; за ред. С. Д. Максименка. – Вінниця: Нова Книга, 2008. – 520 с.
6. Мартинюк І. А. Патопсихологія / Мартинюк І. А. – К. : Центр учбової літ-ри, 2008. – 208 с.
7. Карпенко Н. В. Діагностика психічного розвитку в роботі педагога (вчителя, вихователя): навч. посіб. / Н. В. Карпенко. – [2-ге вид.]. – К. : Каравелла, 2010. – 248 с.
8. Вітенко І. С. Медична психологія: підручник / Вітенко І. С. – К. : Здоров'я, 2007. – 208 с.
9. Коцан І. Я., Ложкін Г. В., Мушкевич М. І. Психологія здоров'я людини / І. Я. Коцан, Г. В. Ложкін, М. І. Мушкевич. – Луцьк : РВВ "Вежа" ВНУ ім.
10. Мельник А. П. Особливості прояву дромоманії у підлітків з неблагополучних сімей / А. П. Мельник // Конференція за результатами Українсько-Канадського проекту «Молодь за здоров'я». – Київ, 2005.
11. Лесі України, 2009. – 316с.
12. Мушкевич М. І. Особливості діагностичної роботи з дітьми з гіперактивним розладом та дефіцитом уваги / М. І. Мушкевич // Вісник Одеського національного університету. Сер. : Психологія. – Том 14. – 2009. – Вип. 5. – С. 64 – 70.
13. Мушкевич М. І. Особливості пізнавальної сфери дітей з гіперактивним розладом та дефіцитом уваги / М. І. Мушкевич // Психологічні перспективи.– 2010. – Вип. 15. – С. 140 – 150.
14. Мушкевич М. І. Особливості психічного розвитку аутичної дитини / М. І. Мушкевич, К. Теслюк // Актуальні проблеми сучасної психології: зб. наук. праць ВДУ імені Лесі України. – Луцьк, 2007. – С. 208–214.
15. О. В. Літвінова/ Спецпрактикум з дитячої патопсихології. Програма. Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського. 2019 р.
16. Шавліс Н. А. / СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПАТОПСИХОЛОГІЯ». ПЗВО «МІЖНАРОДНИЙ КЛАСИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ПИЛИПА ОРЛИКА»Миколаїв 2019.
17. Чагарна Світлана Євгенівна/ ПАТОПСИХОЛОГІЯ. Методичні рекомендації до самостійної та індивідуальної роботи студентів. Видавець і виготовлювач – Вежа-Друк. 2013 р.
18. Мушкевич М. І. Психолого-педагогічні особливості соціалізації аутичної дитини / М. І. Мушкевич // Проблеми загальної та педагогічної психології : зб. наук. праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України ; за ред. С. Д. Максименка. Т. X, част. 1. – К., 2008. – С. 306–315.
19. Конопляста С. Ю. Логопсихологія: навч.посіб. / С. Ю. Конопляста, Т. В. Сак; за ред. М.К.Шеремет. – К. : Знання, 2010. – 298 с.
20. Бочелюк В. Й. Психологія людини з обмеженими можливостями: навч.посіб. / Бочелюк В. Й. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 264 с.//

Допоміжна

1. Боголюбська А. Залежності та шляхи їх подолання / А. Боголюбська // Психолог. – 2007. – Лист. (№ 41). – С. 25 – 28. М. І. Мушкевич, С. Є. Чагарна. Основи психотерапії: Навчальний посібник. –/М. І. Мушкевич, С. Є. Чагарна/ К.: Луцьк Вежа-Друк 2017 .
2. Хомич Г.О. Основи психологічного консультування: Навч. посібник. – /Хомич Г.О./ К.: МАУП, 2004.
3. Бондаренко О.Ф. Психологічна допомога особистості. /Бондаренко О.Ф. / – Х.: Фоліо, 1996.
4. Коняєва А.П. Етичний кодекс товариства психологів України. /Коняєва А.П., Лисенко В.П., Титова Т.М., Фурман А.В. / – Київ-Донецьк, 1993.

5. Фурман А.В. Практична психологія у соціальній роботі: Нав.-метод. посібник. /Фурман А.В. / – Т.: ІЕСО, 2004.
6. Дяченко Н. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів / Н. Дяченко. – К.: Ліра-К, 2015.
7. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: [навч.-метод. посібник] / А.А. Колупаєва, Н.З. Софій, Ю.М. Найда та ін./ За заг. ред. Л.І. Даниленко. – К.: 2007.
8. Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітні навчальні заклади: [монографія] / Алла Анатоліївна Колупаєва. – К.: Педагогічна думка, 2007.
9. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: [підручник] / Віктор Миколайович Синьов. – Частина I – Загальні основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки). – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007.
10. Психологічна допомога дітям у кризових ситуаціях: методи і техніки : методичний посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, І.М. Біла ... Г. П. Лазос ; за ред. З. Г. Кісарчук. – К. :2015.

Інформаційні ресурси

1. Патопсихологія: <https://d-learn.pnu.edu.ua/data/users/8217/Martunyuk.pdf>
2. Поведінкові та емоційні розлади, які зазвичай починаються в дитячому та підлітковому віці: <http://www.dovidnyk.org/dir/25/144/>
3. Розлад дефіциту уваги та гіперактивності: що потрібно знати батькам і вчителям: <https://nus.org.ua/view/rozlad-defitsytu-uvagy-ta-giperaktyvnosti-shho-potribno-znati-batkam-i-vchytelyam/>
4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/>
5. Психологічний сайт. <https://wiki.cuspu.edu.ua>
6. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.libr.rv.ua/>
7. Психологічний сайт. / [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://psychology.net.ru/>
8. Психологічний сайт. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://psy.ft.inc.ru/index.shtml>
9. Психологічний сайт. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://psy.com.ru>
10. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки [Електронний ресурс]. – [Режим доступу] : guonkh.gov.ua/content/documents/16/1517/Attaches/4455.pdf.

Складова частина комплексного кваліфікаційного екзамену «Основи психодіагностики та психокорекції»

Вступ до психодіагностики. Теоретичні основи психодіагностики.

Поняття про психодіагностику. Історія виникнення та розвитку психодіагностики.

Психометричні основи психодіагностики. Характеристика психодіагностичного процесу.

Проективні методики.

Психодіагностика особистості.

Психодіагностика міжособистісних взаємовідносин.

Теоретичні основи групової психокорекції.

Психологічна корекція як галузь психологічних знань.

Психодинамічні напрямки психокорекційної практики.

Когнітивний напрямок психокорекційної групової роботи.

Форми групової психокорекційної роботи.
Методи групової психокорекційної роботи.
Особливості корекції пізнавальної та емоційно-вольової сфери особистості. Корекція особистісних проблем і поведінки людини на різних вікових етапах розвитку.
Основи організації і проведення корекції відчуттів..
Психокорекційна робота з дітьми і дорослими людьми.
Тренінги особистісного зростання та креативності.

Рекомендована література

Базова:

1. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики: Навч. посібник. –К.: «Слово», 2017. -167с.
2. Баранова Н. Психокорекція агресивності та конфліктності у підлітків / Н.Баранова // Психолог. – 2015. - №36. – С.17-20.
3. Бітянова М.Р. Психолог у школі: зміст діяльності і технології / М.Р. Бітянова. – К.: Главник, 2017. 164с.
4. Вознесенська О. Арт-терапія в роботі практичного психолога: використання арт-терапевтичних технологій.: Шк.Світ, 2007. – 159с.
6. Гурчак В. Психокорекційна робота: казкотерапія / В.Гурчак // Директор школи. – 2008. - №47. С.23-27.
7. Галян І.М. Психодіагностика: Навч. посіб. –К.: Академвидав, 2017. – 148с.
8. Емоційне вигорання: [діагностика і корекція] / упоряд.: В. Дудяк. – К.: Главник, 2017. – 128с.
9. Корекційні заняття з молодшими підлітками: [«Емоційний світ дитини» (Програма для учнів 5-6 класів); Подолання шкільної тривожності п'ятикласників] // Заняття психолога з підлітками. – К., 2016. – 120с.
10. Корекційні заняття з розвитку психічних процесів у дітей 4-6 років: [діагностика і корекція пам'яті, уваги, мислення] / упоряд. Т.Г.Червонна. – К.: Шк. світ, 2018. – 128 с
11. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції / С.Б.Кузікова. – Суми: Університетська книга, 2018. – 126с.
12. Психологічні тренінги в школі / упоряд. Т.Шаповал. – К.: Шк. світ, 2016. – 231с.
14. Психологія суїциду : посібник ; за ред. В. П. Москальця. – К. : Академвидав, 2014. – 238с.
15. Терлецька Л. Психокорекція засобами малюнку / Л. Терлецька. – К.: Главник, 2017. – 231с.
16. Яценко, Т. С. Основи глибинної психокорекції: феноменологія, теорія і практика : навч. посібник. - К. : Вища шк., 2016. 452с.
17. Яценко Т.С. Психологічні основи групової психокорекції / Т.С. Яценко. – К.: Либідь, 2006. – 320с.

Інформаційні ресурси:

1. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Психологічний сайт. <https://wiki.cuspu.edu.ua>
Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lib.rv.ua/>
3. Рівненська централізована бібліотечна система / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cbs.rv.ua/>
4. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> http://nuwm.edu.ua/MySQL/page_lib.php
5. Психологічний сайт. / [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://psychology.net.ru/>
6. Психологічний сайт. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://psy.ft.inc.ru/index.shtml>

7. Психологічний сайт. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://psy.com.ru>

8. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки [Електронний ресурс]. – [Режим доступу] : guonkh.gov.ua/content/documents/16/1517/Attaches/4455.pdf.

Складова частина комплексного кваліфікаційного екзамену «Практикум з групової психокорекції»

Теоретичні основи групової психокорекції.

Психологічна корекція як галузь психологічних знань. Поняття психологічної допомоги. Види психологічної допомоги: психодіагностика, психокорекція, психотерапія, психологічне консультування, профорієнтація. Їх схожість і відмінність. Психокорекція як вид діяльності практичного психолога. Сутність поняття психологічна корекція. Основні задачі групової психокорекційної роботи. Основна складова групової психокорекції. Принципи психокорекційної роботи. Форми психокорекції. Етапи психокорекційної роботи. Передумови проведення психокорекційної практики. Особистісні деструкції. Психологічні захисти. Процесуальна діагностика в процесі психокорекційної практики. Історичні етапи розвитку психокорекційної роботи. Етапи становлення психокорекційної практики. Феномен «тваринного магнетизму». Поняття «групова свідомість». Лікувальна педагогіка.

Психодинамічні напрямки психокорекційної практики. «Психодинаміка» як основа динамічними аспектами психіки людини. Умови проведення дитячого психоаналізу. Основні техніки психоаналізу. Процедури психоаналітичної корекції. Аналітична психокорекція А.Адлера. Клієнт-центрована терапія К.Роджерса. Клієнт-центрована терапія як недирективний підхід психокорекційної діяльності психолога. Тенденція до самоактуалізації. Логотерапія В.Франкла. Мета корекції. Позиція психолога. Вимоги і очікування клієнта. Техніки. Екзистенціальний напрямок психокорекції. Основні посилення екзистенційного напрямку психокорекції. Поняття і положення екзистенціального напрямку. Мета корекції. Позиція психолога. Вимоги і очікування клієнта. Техніки. Поведінковий напрямок психокорекції. Теорія оперантного навчання Б.Скіннера. Теорія когнітивного навчання. Теорія умовних рефлексів І.Павлова. мультимодальне програмування та мультимодальна поведінкова корекція. Мета корекції. Позиція психолога. Вимоги і очікування клієнта. Техніки.

Когнітивний напрямок психокорекційної групової роботи. Особливості когнітивної психокорекції. Напрями когнітивної психокорекції. Основні поняття когнітивної психокорекції. Етапи роботи з клієнтом. Мета когнітивної психокорекції. Техніки когнітивної психокорекції. Раціонально-емотивна терапія (РЕТ). Основні положення РЕТ А.Елліса. «Кодекс невротика». Етапи раціонально-емотивної терапії. Позиція психолога під час проведення РЕТ. Вимоги і очікування від клієнта. Когнітивний підхід А.Бека. Головна ідея когнітивної психокорекції А.Бека. когнітивні викривлення. Етапи когнітивної психокорекційної роботи. Класифікація поведінкових правил. Мета когнітивної психокорекції. Завдання психолога. Вимоги і очікування від клієнта. Техніки. Реальнісна терапія У.Гласера. Транзактний аналіз. Психологічна гра. Транзакції. Життєвий сценарій. Психологічна позиція та основна життєва установка. Мета корекції. Позиція психолога. Вимоги і очікування клієнта. Техніки. Гештальттерапія Ф.Перлза. Зони свідомості. Механізми порушення саморегуляції. Рівні неврозу. Мета корекції. Позиція психолога. Вимоги і очікування клієнта. Техніки.

Форми групової психокорекційної роботи. Психологічні особливості індивідуальної психокорекційної роботи. Основні стадії індивідуальної психологічної корекції. Методи індивідуального психокорекційного впливу. Можливі результати корекційної роботи. Групова психокорекція та її специфіка. Особливості комплектування групи. Групова динаміка. Критерії продуктивної роботи психотерапевтичної групи. Психологічні особливості психокорекційної групи. Психологія психокорекційної групи. Груповий процес (фази розвитку групи). Ознаки, характерні для психокорекційних груп. Основні механізми

корекційного впливу. Фактори, що впливають на ефективність психокорекційної роботи. Особливості складання психокорекційних програм. Моделі корекції: загальна, типова, індивідуальна. Види корекційних програм. Принципи побудови корекційних програм. Основні вимоги до складання психокорекційної програми. Ігротерапія. Основні положення і поняття ігротерапії. Характерні особливості гри. Структура та зміст гри. Загальні показання щодо проведення ігротерапії. Механізми корекційного впливу. Функції психолога. Принципи здійснення ігротерапії. Види і форми ігротерапії. Мета ігротерапії. Стадії процесу ігротерапії. Критерії ефективності ігротерапії. Функції гри. Індивідуальна і групова ігротерапія. Ігрова кімната та її оснащення. Вимоги до психолога-ігротерапевта. Арт-терапія. Мета арт-ерапії. Механізми психолого-корекційного впливу арт-терапії. Форми арт-терапії. Варіанти використання методу арт-терапії. Основні напрямки арт-терапії. Стадії процесу арт-терапії. Критерії ефективності арт-терапії. Функції арт-терапії. Музикотерапія. Основні школи музикотерапії. Перцептивна вокалізація. Напрямки корекційної дії музикотерапії. Психологічні механізми корекційного впливу музикотерапії. Активна та пасивна музикотерапія. Стадії процесу музикотерапії. Критерії ефективності музикотерапії. Функції музикотерапії. Танцювальна терапія. Основні завдання танцювальної терапії. Етапи проведення танцювальної терапії. Ключові параметри танцювальної терапії. Критерії ефективності танцювальної терапії. Функції танцювальної терапії. Бібліотерапія. Етапи бібліотерапії. Система читання. Принципи бібліотерапії. Основні впливи літературних жанрів на психіку людини. Стадії процесу бібліотерапії. Критерії ефективності бібліотерапії. Функції бібліотерапії.

Казкотерапія. Функції казкотерапії. Етапи проведення казкотерапії. Можливості роботи з казкою. Особливості використання казкотерапії. Основні прийоми роботи з казкою. Критерії ефективності проведення казкотерапії. Лялькотерапія. Форми проведення лялькотерапії. Основні етапи процесу лялькотерапії. Види ляльок. Корекційний зміст проведення лялькотерапії. Типи водіння ляльок. Критерії ефективності проведення лялькотерапії.

Вимоги до спеціаліста. Вимоги до клієнта. Психогімнастика. Завдання психогімнастики. Основні частини психогімнастики. Різновиди психогімнастичних вправ. Пантоміміка як частина психогімнастики. Тематика пантомімічних вправ. Основні фази психогімнастики. Показання для застосування методу. Вимоги до спеціаліста. Вимоги до клієнта.

Методи групової психокорекційної роботи. Методи систематичної десенсибілізації. Теорія реципкорного гальмування. М'язова релаксація. Показання для застосування методу систематичної десенсибілізації. Етапи процедури систематичної десенсибілізації. Типи систематичної десенсибілізації. Методика емотивної уяви. Вимоги до спеціаліста. Вимоги до клієнта. Імерсійні методи. Метод повені. Умови ефективності застосування даного методу. Метод імплзії. Умови ефективності застосування даного методу. Етапи проведення методу імплзії. Метод парадоксальної інтенції. Умови ефективності застосування даного методу. Методи біологічного зворотнього зв'язку. Типи біологічного зворотнього зв'язку. Умови ефективності застосування даного методу. Етапи та процедура проведення даного методу. «Жетонний» метод. Основні компоненти «жетонної» програми. Умови щодо використання цих програм. Умови ефективності застосування даного методу. Етапи та процедура проведення даного методу. Імаго-метод. Мета, завдання імаго-методу. Етапи проведення методу. Метод Морита. Психологічні особливості застосування даного методу. Принципи Морита-терапії. Етапи проведення корекційної програми. Умови ефективності застосування даного методу. Етапи та процедура проведення даного методу. Метод холдингу. Завдання психолога під час проведення даного методу. Правила використання даного методу. Психодрама. Мета психодрами. Показання щодо використання психодрами. Завдання психодрами. Процедура проведення психодрами. Форми психодрами. Види психодрами. Тривалість психодрами. Основні компоненти психодрами. Основні фази психодрами.

Методики психодрами. Завдання психолога під час проведення даного методу. Умови ефективності застосування даного методу.

Релаксація як метод психокорекції. Історія створення прогресивної м'язової релаксації. Показання до застосування. Види релаксації. Процедури релаксації. Підготовка до проведення релаксації. Етапи роботи з кожною групою м'язів. Групи м'язів і вказівки по створенню напруги. Технологія проведення релаксації.

Метод групової дискусії. Основні дискусійні вміння. Фази дискусії. Форми організації дискусії. Компоненти дискусії. Методичні уміння проведення дискусії. Види групової дискусії. Типові завдання дискусії. Дискусії з прихованими ролями. Дискусія як аналіз конкретних ситуацій. Способи аналізу конкретних ситуацій. Завдання психолога під час проведення даного методу. Умови ефективності застосування даного методу.

Метод рольової гри. Рольова гра як складна системна інтерактивна техніка психокорекції. Основні етапи проведення рольової гри. Різновиди рольових ігор. Структурні компоненти рольових ігор. Види завдань щодо проведення ігор. Основні завдання рольової гри. Умови проведення ігор. Керівник групи: особистість, кваліфікація, навички. Базові засади керівництва психокорекційної групи. Основні задачі керівника психокорекційної групи. Професійні знання і навички керівника групи. Типові помилки керівника групи. Професійний досвід керівника групи. Етичні основи роботи психолога. Принципи надання психологічної допомоги. Оцінка ефективності психокорекційних заходів. Фактори і умови, що впливають на ефективність корекційної роботи.

Особливості корекції пізнавальної та емоційно-вольової сфери особистості. Корекція особистісних проблем і поведінки людини на різних вікових етапах її розвитку.

Основи організації і проведення корекції відчуттів. Загальна характеристика процесу відчуттів у нормі його розвитку. Передумови виникнення розладів відчуттів. Симптоматика недоліків відчуттів. Види та форми прояву недоліків відчуттів. Особливості психокорекційної роботи відчуттів.

Психологічна корекція сприймання. Загальна характеристика процесу сприймання у нормі його розвитку. Передумови виникнення розладів сприйняття. Симптоматика недоліків сприймання. Види та форми прояву недоліків сприймання. Особливості психокорекційної роботи сприйняття.

Особливості корекційної роботи уяви. Загальна характеристика процесу уяви у нормі його розвитку. Передумови виникнення розладів уяви. Симптоматика недоліків уяви. Види та форми прояву недоліків уяви. Особливості психокорекційної роботи уяви. Психокорекційні вправи на розвиток уяви.

Психокорекція пам'яті людини. Загальна характеристика процесу пам'яті у нормі його розвитку. Передумови виникнення розладів пам'яті. Симптоматика недоліків пам'яті. Види та форми прояву недоліків пам'яті. Особливості психокорекційної роботи пам'яті. Корекція інтелектуальної сфери. Загальна характеристика мислення у нормі його розвитку. Передумови виникнення розладів мисленнєвої діяльності. Симптоматика розладів мислення. Види та форми прояву порушення мислення. Особливості психокорекційної роботи мислення.

Психологічна корекція уваги. Загальна характеристика уваги у нормі його розвитку. Передумови виникнення розладів уваги. Симптоматика недоліків уваги. Види та форми прояву недоліків уваги. Особливості психокорекційної роботи уваги. Особливості психокорекційної роботи вольових процесів. Характеристика волі у нормі його розвитку. Передумови виникнення розладів волі. Симптоматика недоліків уваги. Види та форми прояву недоліків уваги.

Особливості психокорекційної роботи волі. Психокорекція емоцій. Загальна характеристика почуттів у нормі їх розвитку. Передумови виникнення розладів почуттів. Симптоматика розладів почуттів. Види та форми прояву розладів почуттів. Особливості психокорекційної роботи почуттів. Психокорекція здібностей людини. Загальна характеристика процесу здібностей у нормі їх розвитку. Передумови виникнення труднощів

щодо розвитку здібностей. Симптоматика труднощів розвитку здібностей. Види та форми прояву труднощів розвитку здібностей. Особливості психокорекційної роботи з розвитком здібностей. Психокорекція характеру особистості. Загальна характеристика характеру у нормі його розвитку. Передумови виникнення акцентуацій. Особливості роботи з акцентуованими особистостями. Типології характеру, форми їх прояву. Особливості психокорекційної роботи з різними типологіями характеру. Психокорекція особистісних якостей. Загальна характеристика особистісних якостей людини у нормі їх розвитку. Передумови виникнення труднощів особистісних якостей (самооцінка, образ «Я», спрямованість). Види та форми прояву труднощів особистісних якостей. Особливості психокорекційної роботи особистісних якостей. Психокорекція індивідуальності. Загальна характеристика прояву індивідуальності у нормі його розвитку. Передумови виникнення труднощів розвитку індивідуальних якостей. Види та форми прояву труднощів прояву індивідуальності. Психокорекція поведінки. Аномалії психіки та поведінки людей. Психокорекція девіантної поведінки. Психокорекція конфліктної поведінки. Психокорекція адиктивної поведінки. Психокорекційна робота із жертвами насилля. Насилля як соціальна проблема та психолого-педагогічна проблема. Особливості формування механізмів психологічного захисту у дітей в ситуації насильства. Особливості переживань жертв насилля. Особливості корекційної роботи з жертвами насилля. Особливості психологічної корекції у сфері сексуальної взаємодії. Складові сексуального здоров'я. Цикл сексуального відклику і його переривання. Сором і вина в сексуальності. Техніки роботи із сексуальними розладами.

Психокорекційна робота з дітьми і дорослими людьми. Психокорекція комунікативної діяльності людини. Функції і труднощі спілкування. Психокорекція труднощів спілкування. Корекційна робота конфліктного спілкування. Психологічна корекція комунікативної сфери особистості. Загальна характеристика емоцій у нормі їх розвитку. Передумови виникнення розладів емоцій. Симптоматика недоліків емоцій. Види та форми прояву недоліків емоцій. Особливості психокорекційної роботи з емоціями. Психологічна корекція почуттів. Цілі, завдання і принципи психокорекційної роботи з дітьми дошкільного віку. Методи корекційної роботи з дітьми дошкільного віку (ігротерапія, арт-терапія, тренінг, психогімнастика). Метод соціальної терапії. Статусна психотерапія. Показання та протипоказання до використання групової форми психокорекційної роботи. Рекомендації щодо формування дитячої психокорекційної групи. Оцінка ефективності проведеної роботи з групою. Дошкільнята «група ризику». Основні види порушень поведінки дошкільників (агресивність, запальність, пасивність, гіперактивність, відставання в психічному розвитку). Орієнтири нормального розвитку дитини. Психокорекційна робота з молодшими школярами. Цілі, завдання і принципи психокорекційної роботи з молодшими школярами. Методи корекційної роботи з молодшими школярами. Показання та протипоказання до використання групової форми психокорекційної роботи. Рекомендації щодо формування дитячої психокорекційної групи. Оцінка ефективності проведеної роботи з групою. Молодші школярі «групи ризику». Діти з синдромом дефіциту уваги (гіперактивні). Ліворука дитина в школі. Емоційні порушення в молодшому шкільному віці. Кореляція стосунків дітей й дорослих. Загальні правила ефективного спілкування дорослого і дитини. Допомога дитині, яка переживає горе. Психокорекційна робота з підлітками. Цілі, завдання і принципи психокорекційної роботи з підлітками. Методи корекційної роботи з підлітками. Показання та протипоказання до використання групової форми психокорекційної роботи. Рекомендації щодо формування дитячої психокорекційної групи. Оцінка ефективності проведеної роботи з групою. Підлітки «група ризику». Підліткова вікова норма. Основні психологічні проблеми підліткового віку. Причини важковихованості. Психолого-педагогічні підходи у психокорекції підлітків з різними акцентуаціями характеру. Корекція відхилень поведінки у підлітків. Використання методів групової психокорекції у роботі з підлітками з відхиленнями у поведінці. Психокорекційна робота з юнаками. Цілі, завдання і принципи психокорекційної роботи з юнаками. Методи корекційної роботи з юнаками. Показання та

протипоказання до використання групової форми психокорекційної роботи. Юнацький вік «група ризику». Рекомендації щодо формування юнацької психокорекційної групи. Оцінка ефективності проведеної роботи з групою. Психокорекційна робота з дорослими людьми. Особливості вибору методів корекції особистісних якостей людини. Комплексне використання різноманітних методів (когнітивної терапії, гештальт-терапії, психодрами, сугестивних методів, тілесної терапії, ігрової терапії, зображувальної терапії, арттерапії, психогімнастики, поведінкової терапії) з корекційною метою.

Тренінги особистісного зростання та креативності. Теоретичні й методологічні основи проведення тренінгу особистісного зростання. Шлях пізнання «власного Я». Саморозкриття і усвідомлення сильних сторін особистості. Психокорекція особистісного розвитку. Розвиток впевненості в собі, подолання бар'єрів, які заважають повноцінному самовираженню, саморозвитку, самовдосконаленню. Поглиблення навичок самоаналізу і самовираження, глибокий і всебічний аналіз особистості на шляху до особистісного зростання. Тренінги професійного розвитку особистості. Психологічні засади професійного розвитку особистості. Професійно-значущі характеристики людини. Етапи професійного розвитку фахівця. Принципи організації тренінгових занять професійного розвитку людини. Розвиток кар'єрних домагань особистості.

Особливості психокорекційної роботи чоловіків і жінок. Психосоматичні розлади чоловіків та жінок. Особливості психокорекційної роботи з психосоматичними розладами. Психокорекція сімейних відносин. Структура сім'ї. Сім'я як об'єкт психокорекційного впливу. Фази циклу сім'ї. Напрямки корекційної роботи з сім'єю. Проблеми деструктивних сімей. Методика корекції дитячо-батьківських відносин. Методика корекції сімейних відносин: «сімейне фото», «сімейна скульптура», «сімейна хореографія», «сімейний ритуал».

Рекомендована література

Нормативно-правова база:

1. Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.), зі змінами 2019 р. Про вищу освіту <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Закон України «Про вищу освіту» Від 01.07.2014 року № 1556-VII // [Електронний ресурс] : [Режим доступу] – <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>.
3. Закон України «Про дошкільну освіту» [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/education/average>.
4. Закон України «Про загальну середню освіту» [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/education/average>.
5. Закон України «Про освіту» (2017 р.), зі змінами 2019 р. «Про освіту» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
6. Закон України «Про позашкільну освіту» [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/education/average>.
7. Закон України «Про професійно-технічну освіту» // Освіта в Україні. Нормативна база (3-є вид., змін. та доп.) / Пашутинський Є.К. – К.: КНТ, 2007. – 520 с.
8. Концепція «Нова українська школа» (2016 р.) / Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти / Міністерство освіти і науки України. – 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>.)
9. Концепція Нової української школи <https://www.kmu.gov.ua/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed>)
10. Концепція розвитку педагогічної освіти (2018 р.) / Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>)
11. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки [Електронний ресурс]. – [Режим доступу] : guonkh.gov.ua/content/documents/16/1517/Attaches/4455.pdf.

12. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
13. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» <https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
14. Указ Президента України «Про національну доктрину розвитку освіти у XXI столітті» (2002 р.) / Про національну доктрину розвитку освіти у XXI столітті <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>

Базова:

1. Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI столітті) – К.: Райдуга, 1994. – с. 33–36.
2. Державний стандарт початкової освіти (2018 р.) / Державний стандарт початкової освіти : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennyaderzhavnogo-standarturochatkovoyi-osviti>. та ін.
3. Дяченко Н. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів / Н. Дяченко. – К.: Ліра-К, 2015. – 84 с.
4. Кузікова С.Б. Основи психокорекції: Навч. посібник. – К.: Видавництво «Академвидав», 2012. – 320 с.
5. Кулаченко О. В. 105 схем і таблиць: Заступнику директора та вчителю початкової школи / О. В. Кулаченко. – Х. : Вид. група «Основа», 2018. – 112 с.
6. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://uapravo.net/data/base28/ukr28703/htm>.
7. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. – Київ : Літера ЛТД, 2018. – 160 с.
8. Петрушин С.В. Психологический тренинг в многочисленной группе. – М., 2004., 256 с.
9. Психологія суїциду : посібник ; за ред. В. П. Москальця. – К. : Академвидав, 2004. – 288 с.
10. Ромек, В. Г. Психологическая помощь в кризисных ситуациях : учеб. пособие / В. Ромек, В. Конторович, Е. Крукович. – СПб. : Речь, 2004. – 256 с.
11. Смирнова, Т. П. Психологическая коррекция агрессивного поведения детей: диагностические критерии. Коррекционная работа. Психологические методы / Т. П. Смирнова. – Ростов н/Д. : Феникс, 2004. –160 с.
12. Фопель К.В. Психологические группы. – М.: Генезис, 2008., 253 с.
13. Шевандрин, Н. И. Психодиагностика, коррекция и развитие личности : учеб. для студ. высш. учеб. заведений / Н. И. Шевандрин. – 2-е изд. – М. : ВЛАДОС, 2001. – 512 с. : ил.
14. Яценко, Т. С. Основи глибинної психокорекції: феноменологія, теорія і практика : навч. посібник. - К. : Вища шк., 2006., 382 с.

Допоміжна:

1. Берулава Г.А. Методологические основы практической психологии. – М.: Изд-во Московского психолого-социального института; Воронеж: Изд-во НПО «МОДЭК», 2004., 192 с.
2. Зайцева Т.В. Теория психологического тренинга. – СПб.: Речь, 2002., 256 с.
3. Игумнов, С. А. Психотерапия и психокоррекция детей и подростков/ С. А. Игумнов.– М.: Изд-во Ин-та психотерапии, 2000.– 112 с.: цв. ил
4. Осипова А. А. Общая психокоррекция : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / А. А. Осипова. – М. : ТЦ «Сфера», 2005. – 512 с.
5. Пахальян В. Э. Групповой психологический тренинг. – СПб., 2006, 224 с.
6. Эксакусто Т.В. Практикум по групповой психокоррекции: тренинги, упражнения, ролевые игры. / Т.В.Эксакусто. – 3-е видання. –Ростов н/Д: Феникс, 2010. –339 с.

**Процедура комплексного кваліфікаційного екзамену
з профільюючих дисциплін**

До початку іспитів на основі узагальнених завдань випусковими кафедрами вищого навчального закладу за напрямом підготовки готуються матеріали та створюються екзаменаційні білети.

Комплексний екзамен з профільюючих дисциплін магістри складають за розробленими і затвердженими екзаменаційними білетами, до яких увійшли питання, спрямовані на виявлення у студентів загальнотеоретичних знань, вміння застосовувати інтегровані знання програмового матеріалу при вирішенні практичних завдань, власної думки та особистісного ставлення. Питання екзаменаційних білетів, що охоплюють увесь зміст програми з дисциплін, мають не тільки репродуктивний, а й проблемно-пошуковий характер.

Перед початком іспиту комісія ознайомлюється із наказом та супровідною документацією, розпаковує екзаменаційні білети й матеріали. Після представлення комісії студенти обирають білет із питаннями, отримують відповідні матеріали та готуються до відповіді. Один студент готується до відповіді не більше 30 хвилин.

Під час відповіді помилки й неточності не виправляються, недоліки відповіді заносяться до протоколу.

Усі члени комісії слухають і оцінюють відповідаючого, задають додаткові й перевіірочні питання. Закінчивши відповідь, студент здає усі нотатки й матеріали секретарю та чекає завершення іспиту.

Після відповіді останнього студента, комісія радиться щодо оцінювання кожного студента на основі індивідуально виставлених оцінок по кожному компоненту відповіді. Іспит закінчується оголошенням оцінок кожному студенту.

Результати складання державного іспиту оголошуються відразу після підписання протоколу засідання Екзаменаційної комісії.

Питання до атестаційного екзамену

Теоретичні і методичні завдання

1. Вища школа України на сучасному етапі.
2. Студент закладу вищої освіти як об'єкт і суб'єкт навчання.
3. Викладач закладу вищої освіти.
4. Організаційні форми та методи навчання у вищій школі.
5. Проблемне навчання у закладі вищої освіти.
6. Контроль і оцінка знань, умінь і навичок студентів.
7. Сутність процесу виховання.
8. Основні методи виховання у ЗВО. Основні напрями виховання студентської молоді.
9. Проблемне навчання та психологічне обґрунтування його ефективного застосування ЗВО.
10. Психологічні особливості професійного самовизначення студентів у ЗВО.
11. Проблеми адаптації абітурієнтів до навчально-виховного процесу у вищій школі.
12. Особливості формування професійної самосвідомості студентів.
13. Психологічні особливості студентської групи.
14. Фактори, що впливають на формування соціально-психологічного клімату у студентській групі.
15. Психологічний аналіз структури діяльності викладача вищої школи.
16. Психологічні особливості формування педагогічного такту.
17. Психологічний аналіз видів педагогічного спілкування у вищому навчальному закладі.
18. Особливості педагогічного конфлікту, стадії його розвитку, поведінка сторін конфлікту.
19. Поняття про управління освітніми системами. Структура теорії управління освітніми системами.
20. Поточкова модель і принципи управління професійними освітніми системами. Освітні комплекси.
21. Організація змісту професійної підготовки учителів початкової школи у зарубіжних країнах та в Україні
22. Професійні освітні програми і установи. Державний освітній стандарт. Система стандартів вищої освіти.
23. Підготовка викладачів. Підвищення кваліфікації спеціалістів.
24. Поняття якості освіти. Система внутрішнього оцінювання. Система зовнішнього оцінювання. Теоретичні основи педагогічних вимірювань. Вимірювання в освіті.
25. Поняття та категорії педагогічної діагностики. Поняття валідності і надійності тестів.
26. Оновлення шкільної освіти на сучасному етапі. Підвищення ефективності навчального процесу. Особливості соціалізації особистості в сучасних освітніх системах.
27. Сучасний стан та перспективи розвитку освіти в зарубіжних країнах та в Україні.
28. Концепція нової української школи. Процес навчання як цілісна система. Закони, закономірності та принципи навчання. Зміст загальної освіти.
29. Загальні методи навчання. Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
30. Технологічний підхід у сучасній освіті. Технологічна компетентність майбутніх учителів початкової школи. Сутність поняття «педагогічна технологія».
31. Структура педагогічних технологій. Критерії технологічності педагогічного процесу. Відмінність педагогічної технології від методики.
32. Технологія особистісно орієнтованого навчання. Сутність технології сучасного уроку. Концептуальні положення. Сучасний особистісно орієнтований урок в початковій школі.

Аналіз сучасного особистісно зорієнтованого уроку в початковій школи. Технології навчання в контексті компетентнісно-діяльнісного підходу.

33. Інноваційні технології навчання в початковій школи. Інноваційні системи. Педагогічні інновації. Інноваційні трансформації сучасної освіти. Класифікація інновацій.

34. Методи стимулювання навчальної діяльності студентів у процесі навчання. Методи контролю і самоконтролю в навчанні.

35. Проблема мети і завдань у вихованні. Загальні закономірності і принципи виховання. Загальні методи і засоби виховання. Форми організації виховного процесу.

36. Учніський колектив і його роль у формуванні особистості. Основи національного виховання.

37. Класний керівник. Його роль, місце і значення у формуванні особистості.

38. Організація освітнього менеджменту. Основні засади організації роботи в загальноосвітньому навчальному закладі.

39. Посадові сертифікати і структура керівництва в загальноосвітньому навчальному закладі.

40. Керівництво навчальною та позакласною роботою в загальноосвітньому навчальному закладі. Керівництво підвищенням фахової і методичної кваліфікації вчителів і атестація педагогічних кадрів. Особливості організації та проведення інспектування.

41. Ментально-гігієнічний проект. Використання ментально-гігієнічних проектів у закладах освіти. Роль SMART та SWOT аналізу у ментально-гігієнічному проекті.

42. Основи психодіагностики та психометрії. Характеристика процесу психодіагностики.

43. Методи психодіагностики. Психодіагностичні методики і техніки для вивчення особистості та міжособистісних взаємин.

44. Виявлення та профілактика суїцидальної тенденції. Аспекти кризової інтервенції (перша психологічна допомога)

45. Особливості складання психокорекційних програм. Методи групової психокорекційної роботи та їх види.

46. Ігротерапія. (Основні поняття, характерні особливості, структура та зміст гри, механізми корекційного впливу, види і форми ігротерапії.)

47. Арт-терапія. (Основні поняття, характерні особливості, структура та зміст арт-терапії, механізми корекційного впливу, види і форми арт-терапії)

48. Музикотерапія. (Основні школи музикотерапії; Напрями корекційної дії музикотерапії. Психологічні механізми корекційного впливу музикотерапії. Активна та пасивна музикотерапія. Стадії процесу музикотерапії. Критерії ефективності музикотерапії. Функції музикотерапії.)

49. Казкотерапія (Функції, етапи проведення казкотерапії. Особливості використання казкотерапії. Основні прийоми роботи з казкою. Критерії ефективності проведення казкотерапії)

50. Лялькотерапія (Форми проведення лялькотерапії. Основні етапи процесу лялькотерапії. Види ляльок. Корекційний зміст проведення лялькотерапії. Критерії ефективності проведення лялькотерапії)

51. Метод рольової гри (Рольова гра як складна системна інтерактивна техніка психокорекції. Основні етапи проведення рольової гри. Різновиди рольових ігор. Структурні компоненти рольових ігор. Види завдань щодо проведення ігор. Основні завдання рольової гри. Умови проведення ігор)

52. Психокорекція поведінки.(Аномалії психіки та поведінки людей. Психокорекція девіантної поведінки. Психокорекція конфліктної поведінки. Психокорекція адиктивної поведінки)

53. Психологічні особливості психокорекційної групи (Груповий процес (фази розвитку групи). Ознаки, характерні для психокорекційних груп. Основні механізми корекційного впливу. Фактори, що впливають на ефективність психокорекційної роботи.

54. Індивідуальна та групова консультативна робота.
55. Модель ефективного консультанта. Професійна етика. Професійні стандарти в сфері надання психологічної допомоги.
56. Роль та вимоги до стилів комунікації у процесі психологічного консультування.
57. Змістовне структурування консультативного процесу.
58. Комунікативні техніки консультативної роботи при оцінюванні проблем клієнта.
59. Періодизація життя як основа виділення проблем підлітків, юнаків та дорослих. Проблеми та завдання консультування в залежності від віку людини.
60. Особливості консультативної роботи з батьками з приводу їх дітей.

Практичні завдання

1. Охарактеризуйте систему оцінювання досягнень здобувачів освіти відповідно змісту Концепції Нової української школи.
2. Назвіть та охарактеризуйте ключові компетентності відповідно до нового Державного стандарту початкової освіти.
3. Вкажіть обов'язкові результати навчання для здобувачів освіти 1-2 класів передбачених математичною освітньою галуззю нового Державного стандарту початкової освіти. Наведіть приклад.
4. Вкажіть обов'язкові результати навчання для здобувачів освіти 3-4 класів передбачених математичною освітньою галуззю нового Державного стандарту початкової освіти. Наведіть приклад.
5. Вкажіть обов'язкові результати навчання для здобувачів освіти 1-2 класів передбачених природничою освітньою галуззю нового Державного стандарту початкової освіти. Наведіть приклад.
6. Вкажіть обов'язкові результати навчання для здобувачів освіти 3-4 класів передбачених природничою освітньою галуззю нового Державного стандарту початкової освіти. Наведіть приклад.
7. Вкажіть обов'язкові результати навчання для здобувачів освіти 1-2 класів передбачених технологічною освітньою галуззю нового Державного стандарту початкової освіти. Наведіть приклад.
8. Вкажіть обов'язкові результати навчання для здобувачів освіти 3-4 класів передбачених технологічною освітньою галуззю нового Державного стандарту початкової освіти. Наведіть приклад.
9. Вкажіть обов'язкові результати навчання для здобувачів освіти 1-2 класів передбачених інформатичною освітньою галуззю нового Державного стандарту початкової освіти. Наведіть приклад.
10. Вкажіть обов'язкові результати навчання для здобувачів освіти 3-4 класів передбачених інформатичною освітньою галуззю нового Державного стандарту початкової освіти. Наведіть приклад.
11. Вкажіть обов'язкові результати навчання для здобувачів освіти 1-2 класів передбачених соціальною і здоров'язбережувальною освітньою галуззю нового Державного стандарту початкової освіти. Наведіть приклад.
12. Вкажіть обов'язкові результати навчання для здобувачів освіти 3-4 класів передбачених соціальною і здоров'язбережувальною освітньою галуззю нового Державного стандарту початкової освіти. Наведіть приклад.
13. Вкажіть обов'язкові результати навчання для здобувачів освіти 1-2 класів передбачених громадянською та історичною освітньою галуззю нового Державного стандарту початкової освіти. Наведіть приклад.
14. Вкажіть обов'язкові результати навчання для здобувачів освіти 3-4 класів передбачених громадянською та історичною освітньою галуззю нового Державного стандарту початкової освіти. Наведіть приклад.

15. Вкажіть обов'язкові результати навчання для здобувачів освіти 1-2 класів передбачених фізкультурною освітньою галуззю нового Державного стандарту початкової освіти. Наведіть приклад.
16. Вкажіть обов'язкові результати навчання для здобувачів освіти 3-4 класів передбачених фізкультурною освітньою галуззю нового Державного стандарту початкової освіти. Наведіть приклад.
17. Дайте характеристику: як може подіяти невербаліка консультанта на клієнта?
18. Дайте характеристику: якими критеріями можна оцінити ефективність інтерв'ю?
19. Складання плану для первинного консультативного засідання.
20. Динаміка рівнів психологічного контакту. Типові прояви клієнта і психолога-консультанта на різних рівнях контактування.
21. Контактне психологічне консультування. Структурована психологічного консультування в сфері освіти у рамках практичного заняття. Складання плану та проведення консультативного акту.
22. Продемонструйте вправи на розвиток мовчазного невтручання та саморегуляції.
23. Продемонструйте техніки і методи, використовувані в поведінкової корекції
24. Продемонструйте техніки і вправи для розвитку комунікативних здібностей.
25. Складіть програму на психокорекцію відхилення у поведінки дітей віком молодшого школяра.
26. Продемонструйте вправи на розігрів і на активізацію групи.
27. Продемонструйте на конкретному прикладі принципи організації психокорекційної групи та процес роботи з групою.
28. Складіть план тренінгового заняття з використанням різних методів.
29. Складіть програму на корекційну роботу з дітьми які не встигають у навчанні.
30. Складіть програму для корекції відносин між батьками та дітьми для молодшого школяра.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студента

Оцінка відповіді студента здійснюється за стобальною шкалою відповідно до вимог ЄКТС: відмінно (А), добре (В, С), задовільно (D, E), незадовільно (FX).

Максимальна кількість балів – 100. У теоретичних відповідях випускники повинні показати глибинні та усвідомлені професійні знання з питань теорії і методики викладання фахових педагогічних дисциплін, управління і методичної роботи у початковій школі, теорії і технології викладання освітніх галузей «Математика», «Природознавство», «Мова і література»; про психічні явища, закономірності їх виникнення, функціонування та розвиток, поведінку, діяльність, вчинки; взаємодію людей у малих та великих соціальних групах; психофізіологічні процеси та механізми, які лежать в основі різних форм психічної активності; здатних розв'язувати складні задачі та практичні проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології; поєднання фундаментальних теоретичних знань з педагогічними вміннями та навичками; ерудицію, начитаність, обізнаність; рівень володіння державною мовою.

При оцінюванні знань, умінь та навичок студентів ураховуються:

- 1) наявність і характер засвоєння знань (рівень усвідомлення, міцність запам'ятовування, обсяг, повнота і точність знань);
- 2) якість актуалізації знань (логіка мислення, аргументація, послідовність і самостійність викладу, культура професійного мовлення);
- 3) рівень оволодіння відомими методами, прийомами методики, сформованості умінь і навичок використання засвоєних знань на практиці;
- 4) прояв творчості і самостійності при підготовці відповіді; 5) культура усного мовлення, володіння державною мовою.

Оцінки «відмінно» (А) заслуговує студент, який виявив всебічні, системні й глибокі знання та розуміння основ психологічних наук і вміння вільно їх використовувати у відповідях на питання білету, ознайомлений з новими психологічними теоріями та дослідженнями. Зазвичай, оцінка «відмінно» ставиться студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних категорій і понять з психологічних дисциплін, усвідомлюють значення наукових знань для професійної діяльності психолога, творчо використовують їх у поясненні на прикладах.

Оцінки «добре» (ВС) заслуговує студент, який виявив повне знання та розуміння основ психологічних наук, засвоїв категорії та сучасні теоретичні підходи у поясненні психічних явищ. Як правило, оцінка «добре» виставляється студентам, які засвідчили системні знання та розуміння матеріалу з навчальних психологічних дисциплін і здатні до їх самостійного пояснення щодо використання в професійній діяльності. Одночасно вони допустили несуттєві неточності, пропуски, помилки, які змогли самостійно виправити.

Оцінки «задовільно» (DE) заслуговує студент, який виявив знання та розуміння основ навчальних дисциплін в обсязі, потрібному для майбутньої роботи психолога, але частково ознайомлений з новими психологічними теоріями та дослідженнями. Зазвичай, оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили суттєві помилки у відповіді на іспиті, але продемонстрували здатність усунути ці помилки.

Оцінка «незадовільно» (FX) виставляється студентіві, який виявив значні прогалини в знаннях основних психологічних дисциплін, допустив принципові помилки у викладі основного матеріалу, не зміг відповісти на питання білету. Як правило, «незадовільна» оцінка виставляється студентам, у яких відсутні знання з психологічних дисциплін або їх недостатньо для початку професійної діяльності психолога.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни